

FORTE:

Forskningsrådet för
hälsa, arbetsliv och välfärd

Fortes årsredovisning

2018

Förord

Ännu ett år har passerat och det är dags att summera 2018. Det har varit ett händelserikt år, både för Forte och för vår omvärld. Det har blivit allt tydligare att samhället står inför stora, många gånger svåra, utmaningar där forskning och kunskap spelar en viktig roll.

Forte har till uppgift att finansiera forskning inom hälsa, arbetsliv och välfärd. Vår forskningsfinansiering bidrar till att få fram kunskap som underlättar genomförandet av FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030. Fortes verksamhet har tyngdpunkten på de sociala dimensionerna av hållbar utveckling. Främst bidrar vi till uppfyllandet av målen för hälsa och välbefinnande, jämställdhet, arbetsmiljö, minskad ojämlikhet, socialt hållbara städer samt samverkan.

Under 2018 har vi fattat beslut om att stödja ett stort antal forskningsprojekt inom våra områden. Sammanlagt har vi beviljat 621 miljoner kronor i nytt stöd till forskning. Forskningen spänner över ett brett spektrum av områden – alla viktiga för samhällets utveckling och framtid.

Under 2018 har vi arbetat intensivt med de två tioåriga nationella forskningsprogrammen som regeringen initierade 2017 och som Forte har ansvar för: *Tillämpad välfärd och Arbetslivsforskning*. Inom båda programmen har en strategisk forskningsagenda tagits fram. De kommer att lanseras i början av 2019. I de strategiska agendorna identifieras ett antal prioriterade områden där forskningen behöver stärkas de kommande tio åren. Vi menar att det är områden där forskning och mer kunskap är avgörande för att samhället ska kunna klara av att möta de utmaningar vi ser. Genom de nationella programmen har vi stärkt vår samverkan med brukare och användare, och har återkommande bjudit in representanter och företrädare från brukarorganisationer, näringsliv och forskarsamhället till workshops och hearings för samtal.

Vi på Forte tycker det är viktigt att arbeta för att resultaten från statligt finansierad forskning är tillgängliga och sprids. Det var därför naturligt för Forte att ställa sig bakom initiativet till en gemensam plan för att åstadkomma öppen och omedelbar tillgång till forskningsdata och resultat. Planen som togs fram under 2018, tillsammans med andra finansiärer i Europa, har väckt stort intresse inom vetenskapssamhället.

Det är angeläget för oss att se till att de forskningsresultat som kommer fram från Forte-finansierad forskning nyttiggörs och kommer till användning i verksamheter och organisationer. Det är något som vi arbetar aktivt med. I juli arrangerade vi till exempel två seminarier under Almedalsveckan tillsammans med Forte-finansierade forskare. Vi arrangerade också, tillsammans med Göteborgs universitet, ett heldagsseminarium om sjukskrivning och rehabilitering, där ett särskilt fokus låg på kunskapsöverföring mellan forskning och praktik.

Under 2018 fortsatte vi att arrangera våra populära frukostseminarier. Vid seminarierna lyfter vi fram samhällsrelevanta och aktuella frågor. Det har under året som gått handlat om ungas ojämlika uppväxtvillkor, spädbarns utveckling och behov av en trygg bas, och unga hbtq-personers hälsa och livsvillkor. Genom våra seminarier kan vi visa på

forskningens betydelse för vårt samhälle, men också belysa kunskapsluckor och bjuda in till dialog.

De rapporter och kunskapsöversikter som vi presenterar på våra seminarier får god spridning och uppmärksammas ofta på flera olika sätt runt i samhället. Det gläder oss mycket.

Under 2019 fortsätter vårt viktiga arbete med att stärka forskningen och bidra till en god samhällsutveckling.

Hoppas vi ses på vägen!

Stockholm, 22 februari 2019

Ethel Forsberg,
Generaldirektör

Innehåll

Förord	2
Resultatredovisning	6
1. Inledning	6
1.1 Om Forte	6
1.2 År 2018 på Forte	7
1.3 Om årsredovisningen.....	9
2. Strategisk forskningsfinansiering.....	10
2.1 Forskning på eftersatta men för samhället viktiga områden.....	10
2.2 Fortes nationella samordningsområden	11
2.3 Innovativ och praktisknära forskning	13
2.4 Ökad delaktighet av olika intressenter och målgrupper.....	14
2.5 Främja nydisputerade forskare	15
2.6 Forskningsfinansieringens långsiktighet	17
2.7 Samverkan med andra statliga forskningsfinansiärer	18
2.8 Samverkan inom Rådet för styrning med kunskap.....	19
3. Uppdrag och särskilda satsningar	20
3.1 Satsningar i propositionen Kunskap i samverkan	20
3.2 Genomförande av Agenda 2030	22
3.3 Forskning om arbetsmiljö i kvinnodominerade sektorer.....	23
3.4 Vårdforskning.....	23
3.5 Äldreforskning.....	24
3.6 Långsiktigt tvärvetenskapligt forskningsprogram inom ANDTS.....	26
3.7 Kartläggning av ungdomsforskning.....	26
3.8 Forskning om insatsers betydelse för återgång i arbete	27
3.9 Socialfondens temaplattform för hållbart arbetsliv	27
3.10 Utvärdering av Forte-centra.....	28
4. Forskningsfinansiering i siffror.....	30
4.1 Utbetalda medel	30
4.2 Ansökningar och beviljade medel.....	31
4.3 Fortes utlysningar 2018	32
4.4 Nya bidragmottagare.....	35
4.5 Könsfördelning	35

4.6	Medelsförvaltare.....	37
4.7	Bidragsformer.....	38
4.8	Sökt och beviljat belopp.....	40
5.	Organisation.....	42
5.1	Kompetensförsörjning.....	42
5.2	Sjukfrånvaro.....	44
5.3	Offentlig upphandling.....	44
5.4	Dataskyddsförordningen (GDPR).....	45
5.5	Jämställdhetsintegrering i Fortes verksamhet.....	45
5.6	Prestationer.....	48
6.	Internationellt.....	50
6.1	Nationell samverkan för internationalisering.....	50
6.2	EU:s ramprogram för forskning och innovation.....	51
6.3	Nordiska och europeiska samarbeten utanför Horisont 2020.....	52
6.4	Samarbeten med länder utanför Europa.....	53
7.	Kommunikation.....	54
7.1	Konferenser, seminarier och möten.....	54
7.2	Kommunikation och samverkan.....	55
7.3	Webb.....	56
7.4	Nyhetsbrev.....	57
7.5	Sociala medier.....	57
7.6	Publikationer.....	57
	Finansiell redovisning.....	59
1.	Resultaträkning.....	59
2.	Balansräkning.....	60
3.	Anslagsredovisning.....	62
4.	Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen.....	63
5.	Tilläggsupplysningar och noter.....	64
6.	Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	75

RESULTATREDOVISNING

1. Inledning

1.1 Om Forte

Forte, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, är en statlig myndighet under Socialdepartementet. Vi främjar och stödjer forskning inom områdena hälsa, arbetsliv och välfärd. Vårt arbete utgår från vår vision om ett samhälle med god hälsa, hållbart arbetsliv och hög välfärd. Forte har till uppgift att finansiera både grundforskning och behovsstyrd forskning, som syftar till att möta olika utmaningar och behov i samhället. Under 2018 betalade Forte ut forskningsstöd om totalt 653 miljoner kronor.

I Fortes uppdrag ingår också att identifiera områden där mer forskning behövs. Det inkluderar även att främja och ta initiativ till den forskning som kan tillgodose forskningsbehoven. Vi kartlägger kunskapsläget inom Fortes områden genom utvärderingar, kunskapsöversikter och kontinuerlig dialog med forskare och andra samhällsaktörer.

Fortes forskningsområden överlappar och påverkar varandra. Forskningsfrågorna inom hälsa, arbetsliv, och välfärd är ofta mång- och tvärvetenskapliga och berör inte sällan flera samhällssektorer. Därför främjar och initierar Forte forskning som är såväl ämnesspecifik som mång- och tvärvetenskaplig samt tvärspektoriell.

Enligt regeringens instruktion ska Forte ansvara för kommunikation om forskning och forskningsresultat. Vi ska också främja och ta initiativ till vetenskaplig publicering, kunskapsförmedling och dialog om den forskning vi finansierar. Forte främjar en aktiv dialog kring hälsa, arbetsliv och välfärd, för att utgöra en brygga mellan forskning och praktik.

Tabell 1.1 | Fortes ramanslag 2014–2018 (tkr)

ANSLAG (tkr)	2014	2015	2016	2017	2018
Uo 09 7:1 ap. 1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning (ram)	33 564	28 735	33 618	33 998	34 576
Uo 09 7:2 ap. 1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning (Ramanslag)	512 442	511 374	505 732	546 998	606 503
Uo 09 4:5 ap. 12 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken: Forskning inom äldre-området (Ramanslag)	35 000	36 000	36 000	36 000	36 000
Uo 14 2:5 ap. 3 Forskning om arbetsliv: Forte (Ramanslag)	0	2 000	8 000	15 000	15 000
Summa	581 006	578 109	583 350	631 996	692 079

1.2 År 2018 på Forte

- Februari** Forte utlyser för första gången medel inom det tioåriga nationella programmet för tillämpad välfärdsforskning. I augusti beviljas medel till 16 nya forskningsprojekt, postdoktjänster och praktisknära forskartjänster. Universitetet i Malmö och Lund får även medel för att upprätta och driva en forskarskola för yrkesverksamma i socialtjänsten.
- Mars** Tillsammans med Vetenskapsrådet utlyser Forte programbidrag för vårdforskning som ska bidra till att förbättra vården för patienter och brukare. I oktober beviljas medel till sju forskningsprogram som under tre år får dela på drygt 100 miljoner kronor, med möjlighet till tre års förlängning.
- Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova öppnar en gemensam utlysning för forskning om psykisk hälsa hos nyanlända barn och ungdomar, samt hos barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. I november beslutas att finansiera sex forskningsprogram med totalt 137 miljoner kronor över de kommande sex åren.
- Forte lämnar synpunkter på utformningen av det kommande ramprogrammet i EU för forskning och innovation, Horisont Europa. Synpunkterna överlämnas till EU-kommissionen i samband med den öppna konsultationen kring EU:s långtidsbudget.
- April** Forte släpper rapporten *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige – En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*. I maj anordnas ett seminarium där rapporten presenteras av författarna.
- Maj** Den andra utlysningen inom den särskilda satsningen om välfärdens kvalitet, organisation och processer öppnar. I oktober beviljas medel till åtta projekt som på olika sätt ska undersöka organisering och styrning av hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- Forte beviljar 28,5 miljoner kronor till fem forskningsprojekt om insatser för att förebygga sjukskrivning eller återgång i arbete efter sjukskrivning.
- Juni** Forte deltar för första gången på den växande politiska arenan Järvaveckan. Forte arrangerar ett seminarium kring skolans betydelse för barns och ungas psykiska hälsa.
- Juli** Forte arrangerar två fullsatta seminarier kring stress och psykisk ohälsa under Almedalsveckan: *Ett rop på hjälp – vad gör vi åt att våra barn och unga mår så dåligt?* samt *”Det är mycket nu” – om stress och psykisk ohälsa i dagens Sverige*. Genom temaplattformen hållbart arbetsliv anordnade Forte och Svenska ESF-rådet, tillsammans med Arbetsförmedlingen, ett seminarium kring framtidens arbetsmarknad och den växande gig-ekonomin.

- September** Tillsammans med Göteborgs universitet arrangerar Forte ett heldagsseminarium om förebyggande och behandlande insatser kring sjukskrivning.
- Forte öppnar en särskild utlysning för forskning om funktionsnedsättning. Satsningen ska bidra till fördjupad kunskap om hinder och lösningar för ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Beslut om finansiering tas under våren 2019.
- Oktober** Kunskapsöversikten *Forskning i korthet: Spädbarns utveckling och behov av en trygg bas* lanseras. Kunskapsöversikten får stor efterfrågan och SLL beställer 500 exemplar för spridning till samtliga BVC-sköterskor i Stockholm.
- Forte ställer sig bakom initiativet cOAlition S, en sammanslutning av europeiska forskningsfinansiärer och forskningsutförare, för att driva på utvecklingen mot omedelbar öppen tillgång (open access) till vetenskapliga publikationer.
- November** Forte släpper rapporten *Hälsa och livsvillkor bland unga hbtq-personer: kunskapsluckor och möjligheter*.
- Den 13-åriga programsatsningen Vinnvård, där Forte varit administrativt ansvarig, avslutas i samband med en konferens i Stockholm.
- Temaplattformen hållbart arbetsliv, ett samarbete mellan Forte och Svenska ESF-rådet, lanserar en rapport kring sociala innovationer.
- De strategiska agendorna för Fortes tioåriga nationella program för arbetslivsforskning samt för tillämpad välfärdsforskning antas av Fortes styrelse.
- Fortes styrelse beslutar om en ny strategisk agenda för Forte 2019–2022. Den strategiska agendan innehåller fem mål med tillhörande strategier som visar riktningen för Fortes arbete under perioden.
- December** Elektorsförsamlingen för Forte utser sju ledamöter till Fortes styrelse för perioden 2019–2021. Övriga fyra ledamöter samt ordförande utses av regeringen. Den nya styrelsen tillträder i början av 2019.
- Forte öppnar en utlysning inom det tioåriga nationella programmet för arbetslivsforskning, med inriktning mot arbetslivets utmaningar. Totalt utlyses bidrag om 200 miljoner kronor.

1.3 Om årsredovisningen

1.3.1 Fortes huvudområden

Enligt förordning (2007:1431) med instruktion har Forte till uppgift att främja samt stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom *arbetslivsområdet* samt inom *social- och folkhälsovetenskap*. I årsredovisningen presenterar vi vår finansiering fördelat på forskningsområdena *hälsa*, *arbetsliv* och *välfärd*, för att tydliggöra forskningsområden snarare än vetenskapliga discipliner.

Den forskning som Forte finansierar är ofta relevant för fler än ett forskningsområde, vilket gör det svårt att dra skarpa gränsdragningar mellan dem. Av den anledningen bör inte alltför långtgående slutsatser dras av den statistik som redovisas per huvudområde.

1.3.2 Underlag för redovisad statistik

Den statistik som redovisas i resultatredovisningen bygger på data som har hämtats från Fortes ansöknings- och ärendehanteringssystem Prisma, databasen Flexible Access samt från ekonomisystemet Agresso.

Statistiken redovisas i huvudsak i form av tidsserier för de senaste fem åren, i enlighet med återrapporteringskrav i Fortes regleringsbrev. Tilläggsbeslut som skett under 2018 och förändringar gällande pågående projekt kan påverka siffror bakåt i tiden. Detta är en konsekvens av hur Prisma, och databasen Flexible Access, är uppbyggda.

I redovisningen av ansökningar och beviljade medel ingår endast uppgifter om utlysningar som har administrerats av Forte. Utlysningar som genomförts i samarbete med, och som har administrerats av, andra organisationer ingår inte i statistiken över beviljade medel.

Ansökningar som har inkommit under 2018, men där beslut sker först under 2019, ingår inte i redovisningar av myndighetens forskningsfinansiering. De ansökningar som har beviljats stöd men där projektledaren eller medelsförvaltaren valt att avböja stöd, räknas inte in i statistiken för beviljade ansökningar. Av de ansökningar som beviljades medel under 2018 avböjdes sex stycken, motsvarande 19,7 miljoner kronor.

2. Strategisk forskningsfinansiering

2.1 Forskning på eftersatta men för samhället viktiga områden

Forte har under året gjort strategiska satsningar för att identifiera forskningsbehov och stärka forskningen inom eftersatta och samhällsviktiga områden.

En viktig del i detta arbete är de strategiska forskningsagendorna för Fortes tioåriga nationella forskningsprogram inom arbetsliv och tillämpad välfärd. Forte har genomfört en bred och metodisk kunskapsinsamling bland forskare, brukare och andra samhällsaktörer, vilket har resulterat i att ett antal kunskapsluckor har identifierats och beskrivits i agendorna. Dessa ligger sedan till grund för utformningen av kommande utlysningar inom de båda programmen. Arbetet inom de tioåriga nationella programmen beskrivs närmare i avsnitt 3.1.

Arbetet med att analysera Fortes finansieringsverksamhet har fortsatt genom att vidareutveckla budgetverktyg och forskningsbokslut. Dessa är viktiga verktyg för att få en god överblick över hur finansieringen fördelas mellan de olika forskningsområdena och därmed var behov av mer finansiering uppstår. Utifrån de finansieringsluckor som identifierats har Forte planerat och genomfört nya satsningar och utlysningar inom flera områden:

- Äldreforskning, där en utlysning öppnade i december 2018.
- Funktionsnedsättning, där en utlysning har genomförts under hösten 2018.
- IMER (Internationell Migration och Etniska Relationer), där Forte deltar i en gemensam utlysning mellan de nordiska länderna och Storbritannien inom ramen för NordForsk under hösten 2018.
- Implementeringsforskning, där utlysning och forskningsagenda förbereds under 2019 med planerad programstart under 2020.
- Barn och ungas psykiska hälsa med fokus på nyanlända och funktionsnedsättning, där Forte, VR och Formas har genomfört en gemensam utlysning under hösten 2018.
- Vårdforskning, där Forte och VR gemensamt har genomfört en programutlysning under hösten 2018.
- Hållbar stadsutveckling, där Forte tillsammans med de nordiska länderna planerar utlysning och forskningsagenda inom ramen för NordForsk

För att kunna identifiera kunskapsluckor och forskningsbehov samverkar Forte kontinuerligt med olika myndigheter, till exempel inom rådet för styrning med kunskap (RSK) och med forskarsamhället. Vi har arrangerat och deltagit på seminarier och i arbetsgrupper där forskare och andra aktörer har diskuterat forskningsområden och forskningsbehov, vilket ger en god bild av forskningen inom dessa områden och en god grund att bygga nya forskningssatsningar på.

Under 2018 tog Forte fram kunskapsöversikter på två områden: *Hälsa och livsvillkor bland unga hbtq-personer – Vad vet vi och vilka forskningsbehov finns?* samt *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige – En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet*. Båda rapporterna pekar på en rad kunskapsluckor och indikerar att det finns flera eftersatta forskningsområden inom samordningsområdet Barn och ungdomar.

Ett arbete kommer därför att påbörjas kring planering av kommande satsningar inom området Barn och ungdomar, som ska stärka forskningen på området.

Forte har också under 2018 publicerat en ny kunskapsöversikt i serien *Forskning i korthet: Spädbarns utveckling och behov av en trygg bas*. Forskning i korthet är en serie publikationer från Forte som kort beskriver kunskapsläget inom ett samhällsrelevant område. Även i denna publikation identifieras ett antal kunskapsluckor och behov av forskning på området.

2.2 Fortes nationella samordningsområden

Forte har ett särskilt ansvar att samordna forskningen inom fem områden: Socialvetenskaplig alkohol- och narkotikaforskning, Äldre, Barn och ungdomar, Internationell migration och etniska relationer (IMER) samt Funktionshinder. Samordningsarbetet fokuserar på aktiviteter som omvärldsbevakning, kartläggning av forskningsområden, samråd kring behov/forskningsfrågor med finansiärer och andra myndigheter samt kommunikation av forskning och forskningsresultat.

Inom området Funktionshinder har Forte under året utlyst medel för forskning med fokus på hinder och lösningar för ökad delaktighet. En viktig utgångspunkt för utlysningen har varit den kartläggning som initierades 2017 i samverkan med Myndigheten för Delaktighet, samt den workshop som genomfördes under våren 2018 med representanter för brukarorganisationer och andra intressenter.

Inom IMER-området har Forte bidragit till det nordisk-brittiska forskningsprogrammet för migration och integration, inom NordForsk. Syftet är att stimulera samarbeten för forskning som med hög vetenskaplig kvalitet har kraft att påverka innanför och utanför akademien, och som får fram värdefulla resultat som inte kan uppnås genom enbart nationella aktiviteter. Årets utlysning efterlyste bland annat forskning om migrationens drivkrafter, hälsa och välbefinnande bland invandrare samt social samhörighet och ojämlikhet. Under året har Forte också aktivt deltagit i programkommittén för Vetenskapsrådets tioåriga nationella forskningsprogram inom migration och integration.

Under 2018 genomfördes en utlysning av forskningsmedel i samverkan mellan Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova, inom området barns och ungdomars psykiska hälsa. Utlysningen gällde stöd till forskningsmiljöer med fokus på psykisk hälsa hos nyanlända barn och ungdomar samt hos barn och unga med funktionsnedsättningar. Satsningen är en fortsättning på det sexåriga program inom området som avslutades 2017, och som genomfördes gemensamt av Forte, Formas, Vetenskapsrådet och Vinnova.

Under 2018 har det tidigare forskningsprogrammet utvärderats av en nordisk expertgrupp. Utvärderingsgruppen konstaterade att forskningsprogrammet har lett till betydande vetenskaplig produktion av god vetenskaplig kvalitet, och att ambitionen om tvärvetenskaplig ansats har uppfyllts i flertalet finansierade program. Samtidigt visar utvärderingen att forskningens direkta samhällsnytta varit liten, och att resultat inte har använts för att utveckla lokal eller nationell policy. Genom olika former för kommunikation och samverkan kommer Forte att fortsätta aktivt med att bidra till att föra ut resultat och erfarenheter av denna forskningssatsning.

Ett antal publikationer har också tagits fram under året. Rapporten *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige – En kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet* redovisar en kartläggning av svensk forskning om ungdomar från 2008 till 2016. Forte har vidare publicerat en kunskapsöversikt om spädbarns utveckling samt en kunskapsöversikt om hälsa och livsvillkor bland unga hbtq-personer. Båda har presenterats vid välbesökta seminarier. Såväl under Järvaveckan som under Almedalsveckan anordnade Forte seminarium med inriktning på barns och ungas psykiska hälsa.

Fortes arbete inom äldreområdet och alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) redovisas mer detaljerat i avsnitt 3.5 respektive 3.6.

Tabell 2.1 | **Ansökningar 2014–2018** fördelade på Fortes samordningsområden

ÅR	Alkohol/ Narkotika		Barn/Ungdom		Funktions- hinder		IMER		Äldre	
	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE
2014	63	10	274	53	75	10	73	13	232	43
2015	42	9	240	36	93	5	83	12	159	25
2016	45	14	241	30	102	6	147	18	188	18
2017	101	12	260	22	106	5	184	13	398	36
2018	38	3	273	30	106	13	126	14	210	17
2014–2018	289	48	1288	171	482	39	613	70	1187	139

Tabell 2.2 | **Beviljade medel 2018 (mnkr)** fördelade på Fortes samordningsområden och bidragsformer

BIDRAGSFORM	ALKOHOL/ NARKOTIKA	BARN/ UNGDOM	FUNKTIONS- HINDER	IMER	ÄLDRE
Projektbidrag	6,4	71,4	27,2	37,6	50,5
Juniorforskarbidrag	-	3,2	-	7	4,4
Programbidrag	-	13,8	14,6	-	1,6
Postdokbidrag	-	6,4	-	-	-
Bidrag till praktknära forskartjänst	-	1,5	1,5	-	-
Konferensbidrag	-	0,3	-	-	-
Gäsforskarbidrag	-	0,1	0,5	0,5	-
Nätverksbidrag	0,3	0,8	0,5	0,5	0,5
Tidskriftsbidrag	-	-	2,4	-	2,3
Totalt	6,7	97,5	46,7	45,6	59,3

Tabell 2.3 | **Utbetalda medel 2018 (mnkr)** fördelade på Fortes samordningsområden och bidragsformer

BIDRAGSFORM	ALKOHOL/ NARKOTIKA	BARN/ UNGDOM	FUNKTIONS- HINDER	IMER	ÄLDRE
Programbidrag	12	13,6	4,9	15	56
Projektbidrag	18,7	62,8	18,8	22,3	53,6
Centrumbidrag	-	-	-	-	5
Postdokbidrag	2,4	1,6	1,8	3,6	4,2
Juniorforskarbidrag	-	6	1	3	1,8
Nätverksbidrag	0,2	0,3	-	0,2	0,7
Tidskriftsbidrag	-	0,3	-	-	0,3
Forskartjänst	-	0,5	0,5	-	-
Överföring till andra finansärer	-	9,9	-	10	0,2
Internationell postdok	-	2,9	-	1	-
Konferensbidrag	-	0,3	-	-	-
Gästforskarbidrag	-	0,1	0,5	0,5	-
Totalt	33,3	98,3	27,5	55,6	121,8

2.3 Innovativ och praktiktäna forskning

Innovativ ansats i forskningen är en viktig faktor i kvalitetsbedömningen. Begreppet innovativ kan ha olika betydelser. För Fortes del innebär det dels nytänkande i forskningen, dels att forska på innovationer. Det senare kan gälla både tekniska innovationer i samhällslivet (exempelvis e-hälsa) och sociala innovationer (exempelvis nya samarbetsformer inom välfärdssektorn). Innovativ forskning innebär i bredare bemärkelse originalitet. Med den konkurrens som råder om forskningsmedel blir originalitet och innovativ ansats en viktig bedömningsgrund för bidrag.

Forte har under senare år utvecklat former för att främja praktiktäna forskning. Det gäller särskilt vårdforskning, forskning inom socialtjänsten och vissa delar av arbetslivsforskningen. Inom dessa områden har vi i utlysningssinformationen särskilt tryckt på värdet av praktiktäna ansats i forskningen.

Under 2018 har Forte, i samverkan med Vetenskapsrådet, genomfört en utlysning av programbidrag inom vårdforskning. I utlysningen efterlystes särskilt innovativa och praktiktäna program där forskningen sker i samverkan med profession och brukare. Utlysningen beskrivs ytterligare i avsnitt 3.4 *Vårdforskning*.

Det nationella forskningsprogrammet om tillämpad välfärd har ett tydligt syfte att stärka praktiktäna forskning inom socialtjänsten. Forte har särskilt tryckt på praktiktäna ansats i utlysningstexterna. Vi har också utlyst och beviljat bidrag till praktiktäna forskartjänster, en helt ny bidragsform för Forte, som ska underlätta för yrkesverksamma inom socialtjänsten att forska på deltid.

2.3.1 Implementeringsforskning

Under 2018 har Forte beslutat att satsa på ett nytt tematiskt program för implementeringsforskning. Forte har påbörjat planeringen av forskningsagenda och utlysningar inom programmet.

Forte har tidigare inte haft implementeringsforskning som särskilt tema i ordinarie utlysningar, men har på olika sätt uppmuntrat forskning där frågan om implementering av resultat adresseras särskilt. Inom vissa områden har implementeringsforskning lyfts fram tydligare. I ett uppdrag som redovisades i januari 2018 har Forte beskrivit hur satsningar inom företagshälsovården kan nyttiggöras och kommuniceras.

Forte har under 2018 varit ansvarig för att slutföra en långsiktig satsning från olika finansiärer i forskningsprogrammet Vinnvård, som har syftat till att bygga upp miljöer och kompetens i förbättrings- och implementeringsforskning.

2.3.2 Tvärvetenskaplig forskning

Forte vill på olika sätt främja tvärvetenskaplig ansats inom forskningen, vilket framförallt de långsiktiga satsningarna ger möjlighet till. I utlysningen av programbidrag inom strategiska forskningsområden 2016 var tvärvetenskaplig ansats ett kriterium i bedömningen. Forte följer nu upp de 23 finansierade forskningsprogrammen med återkommande träffar mellan företrädare för programmen, vilket också innebär interaktion och möten mellan discipliner.

Ett exempel på tydliggörande av tvärvetenskap är den utlysning av programbidrag som Forte under 2018 genomfört i samverkan med Vetenskapsrådet och Vinnova, inom området barns och ungdomars psykiska hälsa. I utlysningen ställdes krav på tvärvetenskaplighet i forskningen. Ansökningar skulle inkludera minst tre olika forskargrupper med tydligt kompletterande inriktning. Utlysningen, som också beskrivs i avsnitt 2.2, är en fortsättning på en tidigare satsning i samverkan mellan Forte, Vetenskapsrådet, Formas och Vinnova.

2.4 Ökad delaktighet av olika intressenter och målgrupper

Forte arbetar på olika sätt för att öka delaktigheten av intressenter och målgrupper, så kallade brukare, i såväl finansiering, planering och genomförande av forskningen som i spridning av resultaten. Intressenterna för Forte-finansierad forskning kan delas in i tre kategorier: 1. Beslutsfattare och myndigheter, 2. Professionella inom exempelvis vård, socialtjänst och skola, 3. Patienter, klienter inom socialtjänsten och anhöriga, och i förlängningen en bredare allmänhet.

Under 2018 färdigställdes en analys som redovisar hur samverkan med och delaktighet av intressenter och målgrupper synliggörs i ansökningar till Forte om forskningsmedel. Rapporten är viktig i Fortes utvecklingsarbete vad gäller att främja samverkan i hela forskningsprocessen, bland annat för att kunna förbättra instruktioner till både sökande och bedömare.

I Fortes två tioåriga nationella forskningsprogram för tillämpad välfärdsforskning samt arbetslivsforskning har olika intressenters delaktighet varit ett centralt inslag i arbetet

med att ta fram strategiska agendor, planera utlysningar och andra aktiviteter. Detta redovisas mer utförligt i avsnitt 3.1.

Delaktigheten av intressenter har varit särskilt relevant inom riktade satsningar, exempelvis i utlysningen för forskning om återgång i arbete som genomfördes under vintern 2017–18 samt i utlysningen för forskning om funktionsnedsättning som genomfördes under hösten 2018. Forte har diskuterat finansieringsformerna i samråd med företrädare för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, SKL, profession och brukarorganisationer. I utlysningarna har Forte även uttryckt krav på samverkan med berörda professioner, samarbetspartners och brukare.

Sedan många år använder Forte allmänföreträdare i beredningsarbetet av ansökningar. De har ett särskilt uppdrag att bevaka allmänintresset och samhällsrelevansen i forskningsfinansieringen.

Under året genomfördes ett seminarium i Göteborg under rubriken *I samarbete med praktiken – Aktuell forskning om förebyggande och behandlande insatser kring sjukskrivning, rehabilitering och återgång i arbete*. Här lyftes erfarenheter från projekt finansierade av Forte som genomförs i samarbete med eller i kontakt med arbetsgivare, arbetsplatser eller Arbetsförmedlingen.

2.5 Främja nydisputerade forskare

Forte arbetar på flera sätt för att bidra till att nydisputerade forskare får möjlighet att fortsätta sin forskarkarriär. Kortare bidragsformer ger ofta större möjligheter för juniora forskare att kunna få bidrag jämfört med längre bidragsformer. Därför ser Forte kontinuerligt över balansen mellan kortsiktiga projekt och mer långsiktiga satsningar.

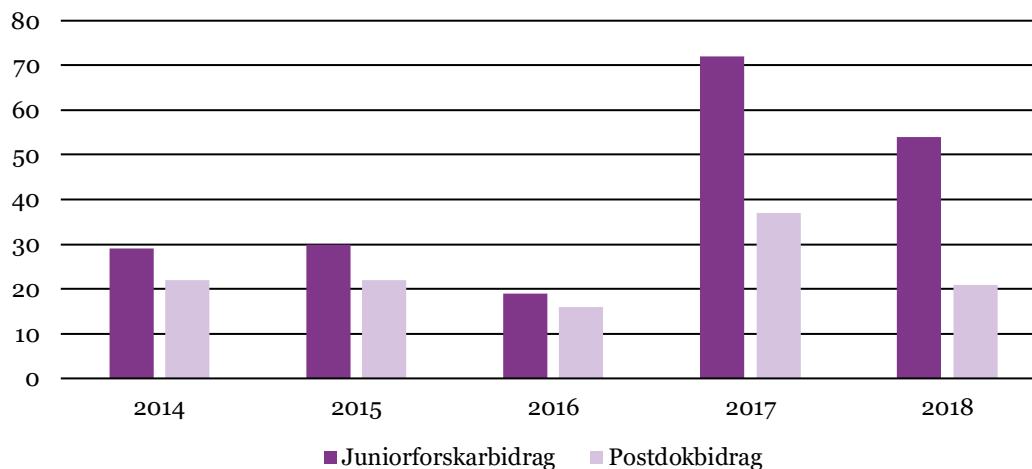
Ett annat viktigt verktyg i detta arbete är stödformer som riktar sig särskilt till juniora forskare. Under 2018 har Forte använt två bidragsformer som riktar sig till forskare i början av karriären: postdokbidrag och juniorforskarbidrag.

Det internationella postdokprogrammet COFAS2, som Forte har drivit sedan 2013, avslutades under våren 2018. Under hösten inledde Forte planeringen och utvecklingen av nästa program för internationella postdokvistelser.

Tabell 2.4 | Ansökningar om postdokbidrag och juniorforskarbidrag 2014–2018

ÅR	Postdokbidrag			Juniorforskarbidrag		
	INKOMNA	BEVILJADE	BEVILJANDEGRAD	INKOMNA	BEVILJADE	BEVILJANDEGRAD
2014	81	14	17%	228	8	4%
2015	83	14	17%	236	9	4%
2016	109	9	8%	292	5	2%
2017	207	21	10%	314	18	6%
2018	122	13	11%	261	12	5%
2014–2018	602	71	13%	1331	52	4%

Diagram 2.1 | Beviljade medel för postdokbidrag och juniorforskarbidrag 2014–2018 (mnkr)

2.5.1 Postdokbidrag

Forte utlyser postdokbidrag varje år, inom ramen för den årliga öppna utlysningen. Bidraget delas ut för två år och är avsett att täcka en heltidslön. Sedan 2017 har Forte i högre utsträckning börjat använda denna bidragsform även inom riktade utlysningar. Under året utlystes postdokbidrag till exempel inom forskningsprogrammet för tillämpad välfärd. Bidragsformen användes också i en utlysning om funktionsnedsättning som kommer att beslutas under 2019 samt i en utlysning om arbetslivets utmaningar som öppnade i december 2018.

Under året beviljade Forte 13 postdokbidrag till ett värde av 21 miljoner kronor. Av dessa beviljades 12 (19,2 miljoner kronor) inom den årliga öppna utlysningen. Inom utlysningen för tillämpad välfärdsforskning beviljades två ansökningar motsvarande 3,2 miljoner kronor. En av dessa två blev senare avböjd, varför den inte ingår i redovisningen av Fortes finansiering.

2.5.2 Juniorforskarbidrag

Juniorforskarbidraget utlyses, precis som postdokbidraget, varje år i samband med den årliga öppna utlysningen. Bidraget kan sökas upp till sex år efter disputation. Det är i grunden ett treårigt projektbidrag med tillägg av ett fast bidrag ett fjärde år. Beloppet för det fjärde året har under 2018 utökats från 800 000 kronor till 1 miljon kronor. Detta kommer att ge utslag först i 2019 års öppna utlysning.

Sedan Forte ökat budgetramen för den årliga öppna utlysningen har fler juniorforskarbidrag kunnat beviljas, men beviljandegraden för juniorforskaransökningar är fortfarande låg (5 procent 2018). Den egentliga beviljandegraden är dock högre, eftersom ansökningar om juniorforskarbidrag som inte blir beviljade istället blir bedömda och kan beviljas som en treårig projektansökan.

2.6 Forskningsfinansieringens långsiktighet

Forte erbjuder långsiktig finansiering till forskargrupper för att bygga upp och förstärka forskarmiljöer samt säkra nyrekrytering av juniora forskare. Stabila forskningsmiljöer som kan bygga upp kompetens, internationell samverkan och stärka kunskapsnivån är även angeläget för att öka nyttiggörandet av kunskap inom samhällsviktiga områden. Samtidigt är kortare projektbidrag betydelsefulla för att forskare ska kunna pröva nya idéer och starta nya projekt. Kortare bidragsformer ger också större möjligheter för juniora forskare att kunna få bidrag för fortsatt forskning efter disputation. Forte ser därför regelbundet över balansen i våra utlysningar, med målet att ha en balans mellan kortsiktiga projekt och mer långsiktiga satsningar.

Forte har under de senaste åren haft en avveckling av de tioåriga centrumstöd (Forte-centra) som initierades i samband med 2008 års forskningsproposition. Dessa långsiktiga bidrag har bundit upp stora pengavolymer under lång tid, men har varit ett värdefullt sätt att stödja viktiga forskningsområden. Centrumbidragen har under året utvärderats av en internationell panel, för att Forte ska få en uppfattning av värdet av satsningen och ge underlag för diskussion om framtida satsningar. Läs mer om utvärderingen i avsnitt 3.10.

I samband med att flera Forte-centra löpte ut 2016 såg Forte över sin finansieringsportfölj. Vi ansåg det angeläget att flera av de forskningsområden som Forte-centra verkat inom skulle ges fortsatt finansiering, men att det också fanns andra områden där vi ville bidra till långsiktig kunskapsuppbyggnad. Detta arbete ledde till utlysningen av programbidrag 2016 inom fem prioriterade forskningsområden. Programmen har en successivt ökande bidragsnivå som under 2018 var 3 miljoner kronor per program och år. Forte verkar för att upprätthålla kontakt med programmen och stimulera samverkan mellan dem, genom återkommande träffar mellan företrädare för programmen.

Forte tillämpar programbidrag även inom andra områden. Det gäller till exempel den satsning på barns och ungdomars psykiska hälsa som Forte genomför tillsammans med Vetenskapsrådet och Vinnova, och satsningen på vårdforskning som genomförs i samarbete med Vetenskapsrådet. Här är bidragsnivåerna något högre, 3–4 miljoner kronor per år respektive 4–5 miljoner kronor per år.

Även Fortes tioåriga nationella forskningsprogram, beskrivna i avsnitt 3.1, syftar till en långsiktig uppbyggnad av forskningskompetens. Programmen använder en blandning av bidragsformer, till exempel kortsiktiga projektbidrag, postdokbidrag, planeringsbidrag och långsiktiga programbidrag.

För att långsiktiga satsningar på kraftfulla forskningsmiljöer inte ska begränsa möjligheterna till bidrag hos juniora forskare ser vi kontinuerligt över fördelningen av olika bidragsformer. Fortes ambition är att cirka hälften av den totala forskningsbudgeten fördelas i Fortes öppna årliga utlysning av projektbidrag, juniorforskarbidrag och postdokbidrag.

Under 2018 var den genomsnittliga storleken på beviljade bidrag 3,9 miljoner kronor. Siffror över bidragsnivåer för de senaste fem åren redovisas i avsnitt 4.8 *Sökt och beviljat belopp*.

2.7 Samverkan med andra statliga forskningsfinansiärer

Generaldirektörerna för Forte, Energimyndigheten, Formas, Vetenskapsrådet (VR) och Vinnova ingår i en samordningsgrupp för att utbyta erfarenheter, identifiera gemensamma satsningar och säkerställa effektiva arbetssätt mellan myndigheterna. Under 2018 har samordningsgruppen genomfört tre möten. Bland annat har man diskuterat Styr- och resursutredningen, internationaliseringsarbete, genomförandet av de nationella forskningsprogrammen och samverkansprogrammen, samt arbetet med öppen vetenskap. Förutom samordningsgruppen ingår samtliga forskningsfinansierande myndigheter tillsammans med forskningsstiftelserna i en bredare samordningskonstellation.

Myndigheterna har i olika former samarbetat runt gemensamma regeringsuppdrag, exempelvis stöd för och utveckling av forskningsinfrastrukturer samt den gemensamma EU-samordningsfunktionen. Under året har samtliga forskningsfinansierande myndigheter och Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT) utvecklat arbetet med den samordningsfunktion för internationella samarbeten som beslutades i enlighet med forskningspropositionen (2016/17:50).

I det dagliga arbetet pågår många samarbetsprojekt mellan myndigheterna, i allt från att stötta varandra i enskilda aktiviteter, genomföra gemensamma insatser, utveckla erfarenhetsutbyten och förbättra våra stödsystem. Målet är att utifrån tydliga roller och ansvar komplettera varandra för att effektivt bidra till ett svenskt forsknings- och innovationssystem i världsklass.

Forte, Formas och VR fick 2017 ett regeringsuppdrag att initiera och driva tioåriga nationella forskningsprogram där samverkan är ett centralt inslag. En huvudsekreterargrupp bildades samma år för myndighetsövergripande samordning. Vid mötena, som hålls regelbundet, deltar även de personer som är programansvariga för respektive program. Detta är en viktig plattform för erfarenhetsutbyte och koordinering. Huvudsekreterargruppen har under året knutit till sig analytiker från de tre myndigheterna som särskilt arbetar med frågor som rör uppföljning och utvärdering av programsatsningarna. Samverkansaspekten kommer också till uttryck i att representanter från de olika forskningsråden ingår i de programkommittéer som finns för varje program. Forte, Formas och VR samarbetar också kring kommunikationen av de Nationella forskningsprogrammen och under året har en gemensam kommunikationspolicy tagits fram.

Under 2018 har Forte utlyst forskningsmedel i samarbete med VR och Vinnova, inom området barn och unga. Utlysningen gällde stöd till forskningsmiljöer med fokus på psykisk hälsa hos nyanlända barn och ungdomar samt hos barn och unga med funktionsnedsättningar.

Tillsammans med VR genomförde Forte under våren en gemensam utlysning av programbidrag inom vårdforskning. I utlysningen efterlystes särskilt innovativa och praktikinära program där forskningen sker i samverkan med profession och brukare.

Kommunikationscheferna för Forte, Formas, Vinnova och VR har en samordningsgrupp för att utbyta erfarenheter och planera gemensamma aktiviteter som rör myndigheternas

kommunikation och som riktar sig till forskare och allmänhet (se mer i avsnitt 7 *Kommunikation*).

För att stärka samarbetet kring jämställdhetsfrågor ingår de statliga forskningsfinansiärerna i ett nätverk som syftar till att dela erfarenheter kring jämställdhetsintegrering specifikt ur ett forskningsfinansiärsperspektiv. I november 2018 startades även en arbetsgrupp med representanter från finansiärerna som ska arbeta särskilt med uppdraget att främja köns- och genusperspektiv i forskningens innehåll.

2.8 Samverkan inom Rådet för styrning med kunskap

Forte ingår som enda forskningsmyndighet i Rådet för styrning med kunskap (RSK) tillsammans med E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Läkemedelsverket, Myndigheten för delaktighet, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) samt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV). Rådet regleras av förordningen (2015:155) om statlig styrning med kunskap. Förordningen talar om att styrningen med kunskap ska vara samordnad, effektiv och anpassad till behoven hos olika professioner inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt huvudmän. Styrningen med kunskap ska också bidra till en ökad jämställdhet.

Genom Fortes medverkan i RSK har vi fått unika förutsättningar för en mer kontinuerlig dialog kring myndigheternas riktlinjer för verksamhet inom vård och socialtjänst avseende kunskapsluckor och forskningsbehov. Dessutom stärks förutsättningarna för att öka och snabbare kunna nyttiggöra forskningsresultat i praktiken. Det nära samarbetet med Huvudmannagruppen för statlig kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst (NSK och NSK-S) ger helt nya ingångar för informationsinsamling och dialog. Fortes roll i detta sammanhang är att utgöra den viktiga länken mellan forskning och praktik.

Parallellt med rådet finns en huvudmannagrupp som består av sex ledamöter från landstingen och tio ledamöter från kommunerna. Huvudmannagruppen informerar RSK om områden där huvudmännen har behov av statlig styrning med kunskap samt hur styrningen bör utformas och kommuniceras.

Forte medverkade under 2018 i ett samverkansprojekt om psykisk ohälsa bland äldre. Inom projektet har sex aktiviteter genomförts av myndigheterna Forte, eHälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Myndigheten för delaktighet, SBU och Socialstyrelsen. Tillsammans med brukar-, patient- och anhörigorganisationer har projektgruppen bland annat tagit fram informationsmaterial kring psykisk ohälsa hos äldre, samt ett kunskapsstöd om välfärdsteknik i syfte att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos äldre.

I november 2018 redovisade Statskontoret sin slutrapport *Utvärdering av en samlad styrning med kunskap för hälso- och sjukvård och socialtjänst*. Statskontorets bedömning är att samverkan mellan myndigheterna i RSK och Huvudmannagruppen har fördjupats, att myndigheterna i större utsträckning har samordnat sina kunskapsunderlag och har tagit viktiga steg för att anpassa dem efter vad huvudmännen behöver. Statskontoret bedömer att RSK fyller en viktig funktion och bör få fortsätta sitt arbete.

3. Uppdrag och särskilda satsningar

3.1 Satsningar i propositionen Kunskap i samverkan

Genom riksdagens beslut om forskningspropositionen (prop. 2016/17:50) fick Forte i uppdrag att inrätta och driva två tioåriga nationella forskningsprogram (U2017/0404/F) som ska bidra till att möta olika samhällsutmaningar: Tillämpad välfärdsforskning och Arbetslivsforskning. Dessutom fick Forte ett särskilt uppdrag att fördela medel för forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer. Under 2018 har arbetet kring de forskningspolitiska satsningarna präglats av dialoger med forskare och andra aktörer samt framtagandet av två strategiska forskningsagendor.

3.1.1 Nationellt forskningsprogram inom arbetsliv

Forte har under 2018 arbetat fram en strategisk forskningsagenda till det nationella programmet inom arbetsliv. Forskningsagendan beskriver bland annat programmets syfte och mål, samt utmaningar och forskningsbehov inom arbetslivet. Dessutom har Forte gjort en kartläggning av pågående forskning och ansökningar som under 2017 inkommit till forskningsfinansiärer som är relevanta för området. Därutöver ingår en internationell utblick inom arbetslivsforskningen, förslag angående inriktningen på programmets utlysningar samt andra former av aktiviteter för att uppnå programmets mål. Genom en bred förankring hos forskare och andra relevanta samhällsaktörer har underlaget till agendan samlats in i ett flertal workshops, analyser, konsultationer och arbetsgrupper. Forskningsagendan ska publiceras i februari 2019.

Den andra utlysningen av forskningsmedel inom programmet öppnade i december 2018. I denna utlysning kunde forskarna söka programbidrag, projektbidrag och nätverksbidrag inom prioriterade utmaningar där behovet av kunskap är stort och där det behövs mer forskning. De prioriterade utmaningarna som också beskrivs i agendan är:

- Anpassa arbetslivet till de demografiska förändringarna och skapa förutsättningar för hållbart arbetskraftsdeltagande
- Öka inkluderingen av underrepresenterade grupper i arbetslivet, med fokus på arbetsplatser och arbetsgivares roll
- Förbättra förutsättningar och villkor för att organisera och utföra arbete för olika anställnings- och arbetsformer
- Minska förekomsten av hot, våld och trakasserier i arbetslivet

För att utveckla forskningen inom området ställs även krav på bland annat internationalisering, kunskapsöverföring mellan mer och mindre etablerade forskare, tvär- och flervetenskap och nyttiggörande av forskningen.

3.1.2 Nationellt forskningsprogram inom tillämpad välfärd

Forte har under 2018 arbetat fram en strategisk forskningsagenda till programmet inom tillämpad välfärdsforskning. Forskningsagendan beskriver bland annat programmets vision och mål, prioriterade forskningsområden för finansiering, bidragsformer och villkor för programmets utlysningar samt andra former av aktiviteter som är relevanta för att uppnå programmets mål. Forskningsagendan ska publiceras i februari 2019.

Enligt regeringsuppdraget ska Forte i samverkan med berörda aktörer utveckla ett system för att identifiera och prioritera forskningsbehov som grund för forskningsfinansiering. Forte har under året genomfört flera hearings och möten med forskare, representanter för socialtjänsten på regional och lokal nivå, brukar- och intresseorganisationer, statliga myndigheter, SKL med flera. Totalt 68 forskningsområden identifierades. En arbetsgrupp med representanter för socialtjänsten, myndigheter, brukarorganisationer och forskare prioriterade de viktigaste forskningsområdena. Dessa beskrivs i den strategiska forskningsagendan.

Vidare genomför Forte tillsammans med SBU en nationell kartläggning av forskningsbehov i socialtjänsten för att få en bredare överblick. Projektet har omfattat samarbete med nätverket för Regionala stöd- och samverkansstrukturer (RSS). Kartläggningen bygger på en enkätundersökning bland landets samtliga socialchefer samt cirka 130 brukar- och frivilligorganisationer. Resultaten från kartläggningen ska användas som underlag för satsningar i programmet och som underlag till SBU:s verksamhet. Projektet syftar även till att utveckla och utvärdera om det beskrivna arbetssättet är en lämplig metod för att identifiera och prioritera forskningsbehov i socialtjänsten.

Programmets första utlysning av forskningsmedel öppnade i februari 2018. Utlysningen innefattade treåriga projektbidrag, treåriga praktiktäna forskartjänster och tvååriga postdokbidrag. Utlysningen inriktades mot ett antal prioriterade forskningsområden, som har lyfts fram som särskilt angelägna av företrädare för socialtjänsten och olika myndigheter. Utlysningen ställde särskilda krav på att forskningsprojekten skulle genomföras i samarbete med socialtjänsten. Bidraget till praktiktäna forskartjänster är en ny bidragsform för Forte som ska ge disputerade personer inom socialtjänsten möjlighet att forska på deltid.

Totalt inkom 44 projektansökningar, sju postdokansökningar och tre ansökningar om praktiktäna forskartjänster. Ansökningarna bedömdes av en grupp med internationella experter och svenska samhällsföreträdare. Av ansökningarna beviljades 12 projektbidrag, två bidrag till praktiktäna forskartjänster och två postdokbidrag (varav ett senare avböjdes). Beviljandegraden var 30 procent.

I februari 2018 öppnade programmet även en utlysning av medel till en forskarskola. Forskarskolan ska enligt regeringsuppdraget ledas av två lärosäten i samverkan och rikta sig till yrkesverksamma personer i socialtjänsten. Forskarstudierna ska ske på deltid och leda till en licentiatexamen. Forte formulerade ett antal övriga krav utifrån synpunkter från företrädare för forskarskolor för kommundoktorander, SKL, socialchefer och lärosäten. En ansökan inkom till Forte. Ansökan beviljades medel efter att den granskats av två externa internationella forskare och en svensk samhällsföreträdare. Forskarskolan drivs av Malmö och Lunds universitet i partnerskap med Linnéuniversitetet och Göteborgs universitet.

3.1.3 Satsning för forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer

Forte har i uppdrag att genomföra en forskningsatsning om styrningen av hälso- och sjukvård och socialtjänst (S2017/03054/SAM). Satsningen ska inkludera

verksamhetsnära forskning samt forskning om hur kunskap omsätts i praktiken, och ska ge grund för en kunskapsbaserad och innovativ utveckling.

Under 2018 gjordes en utlysning av treåriga projektbidrag inom satsningen. Ett krav var att forskningen ska utföras i nära samverkan med myndigheter, profession och brukare. Årets utlysning är den sista inom satsningen. Totalt återstår ca 5 miljoner kronor för aktiviteter inom programmet, i huvudsak förlagda till 2020. Genom ett tillskott från Fortes ordinarie forskningsanslag beräknas satsningens totala budget hamna på ca 59 miljoner kronor. Till detta tillkommer projekt som beviljats inom ramen för satsningen men som finansieras av andra medel.

Utlisningen 2018 var något mer specifik än den utlysning som genomfördes under 2017. Detta då komplementära satsningar gjordes eller planerades inom näraliggande områden. Därför avgränsades utlysningen något mot ett meso-makro-perspektiv, särskilt gällande förutsättningarna för tillitsbaserad styrning, styrning med kunskap, och tillvaratagandet av medarbetarnas och patienters/brukares kompetens.

Totalt inkom 40 projektansökningar vilka bedömdes av en särskilt tillsatt panel med internationella experter och svenska samhällsföreträdare. Av de inkomna ansökningarna beviljades totalt sex projektbidrag inom ramen för satsningen. Ytterligare två projektbidrag blev beviljade med stöd från det nationella programmet för tillämpad välfärd, då innehållet i forskningen bedömdes falla inom ramen för programmet.

3.2 Genomförande av Agenda 2030

FN:s Agenda 2030 med dess 17 mål för hållbar utveckling är en agenda för omställning till ett mer hållbart samhälle. Det är regeringens ambition att Sverige ska vara ledande i genomförandet av agendan, och Fortes verksamhet ger viktiga bidrag till den svenska handlingsplanen för omställningsarbetet.

Insatser baserade på vetenskap och evidensbaserad kunskap är en förutsättning för att Agenda 2030 ska kunna uppnås. Med vår finansiering av forskning inom hälsa, arbetsliv och välfärd bidrar Forte till arbetet mot flera av målen och delmålen i Agenda 2030. Genom samverkan med andra forskningsfinansiärer, både i och utanför Sverige, skapar Forte möjligheter för forskare att samarbeta med andra forskare och med andra samhällsaktörer. Med riktade satsningar bidrar Forte till ny kunskap för åtgärder inom specifika utmaningar.

Fortes verksamhet har tyngdpunkten på de sociala dimensionerna av hållbar utveckling. Tre av målen i Agenda 2030 sammanfaller mycket väl med Fortes tre huvudområden hälsa, arbetsliv och välfärd: mål 3 "Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar", mål 8 "Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla" samt mål 10 "Minska ojämlikheten inom och mellan länder". Även inom mål 5 "Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt", mål 11 "Hållbara städer och samhällen, och mål 17 "Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling" har Forte betydande verksamhet.

Exempel på insatser under året som bidrar till genomförandet av Agenda 2030:

- Forte har under året gjort flera stora satsningar kring psykisk hälsa. Bland annat har Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova gjort en gemensam satsning kring barns och ungdomars psykiska hälsa över de kommande sex åren. (Mål 3, delmål 3.4)
- I slutet av året öppnade Forte en bred utlysning om arbetslivets utmaningar inom det tioåriga nationella programmet för arbetslivsforskning (Mål 8).
- Forte har under hösten genomfört en utlysning för att främja forskning kring funktionsnedsättning. (Mål 10, delmål 10.2).
- Forte en av huvudfinansiärerna i den nordisk-brittiska satsningen på Migration och integration inom NordForsk (Mål 10, delmål 10.7).
- Forte deltar i det nystartade NordForsk-programmet om hållbar stadsutveckling och smarta städer (Mål 11).

Forte har också under året initierat ett internt utvecklingsarbete för myndighetens arbete med att koppla verksamheten till hållbarhetsmålen. I ett första steg planeras bland annat utbildning för alla medarbetare.

3.3 Forskning om arbetsmiljö i kvinnodominerade sektorer

Forte har ett särskilt uppdrag att fördela forskningsmedel inom området arbetsmiljö i kvinnodominerade sektorer. 2016 genomfördes en utlysning där tio projekt fick finansiering för åren 2016–2018. Som ett led i spridningsarbetet av forskningen tog Forte under 2017 fram publikationen *10 projekt om arbetsmiljö i kvinnodominerade sektorer*, där projekten presenteras på ett populärvetenskapligt sätt. Det fortsatta arbetet med nyttiggörande av forskningsresultaten kommer att ske i samverkan med det tioåriga forskningsprogrammet inom arbetsliv, som Forte fick i uppdrag att inrätta utifrån forskningspropositionen 2016/17:50. Inom ramen för programmet kommer samordning av pågående projekt att genomföras för att öka kännedom och skapa synergieffekter. Programmet kommer att verka för strategisk samverkan med berörda aktörer samt spridning och nyttiggörande av forskningsresultat. Uppdraget redovisas i särskild rapport till regeringen den 28 mars 2018.

I Fortes dialog med Myndigheten för arbetsmiljökunskap kommer också kunskapen från de finansierade forskningsprojekten att lyftas, i syfte att skapa förutsättningar för ytterligare spridning och implementering.

3.4 Vårdforskning

Forte fick i forskningspropositionen 2012/13:30 ett särskilt uppdrag att stödja vårdforskning, och att i arbetet samverka med Vetenskapsrådet och Vinnova. De tre finansiärerna har genom åren haft regelbundet samråd kring vårdforskning och myndigheternas olika roller inom området samt sett över utlysningarna inom forskningsfältet. Under de senaste åren har vårdforskningen kommit att bli en del av regeringens initiativ att främja livsvetenskaper (life sciences) och Forte har i olika sammanhang gett inspel till den planeringen.

Forte fördelar medel till vårdforskning såväl genom den årliga öppna utlysningen som genom riktade satsningar med beröring på vårdforskning. I den årliga öppna utlysningen har Forte sedan flera år en fast beredningsgrupp med inriktning på vård och vårdorganisation.

Forte och Vetenskapsrådet har under åren 2014–2017 finansierat forskningsprogram inom vårdforskning i en gemensam satsning. Som en fortsättning på den satsning som nu löpt ut, genomförde råden en ny utlysning av programbidrag under våren 2018. Totalt omfattade utlysningen 180 miljoner kronor. I utlysningen efterlystes särskilt innovativa och praktiktära program där forskningen sker i samverkan med profession och brukare. Inriktningen var bred, men tre exempel på områden av särskilt intresse lyftes fram:

- Utveckling av innovativa behandlingsformer och/eller processer relaterade till hälso- och sjukvården (prevention, vård, rehabilitering)
- E-hälsa (ny teknik för att möjliggöra och stödja egenvård)
- Samskapande av kunskap mellan forskare, brukare/närstående och yrkesverksamma inom vård och omsorg.

I oktober 2018 beviljades finansiering till sju forskningsprogram, med bred spridning bland sex olika lärosäten, som adresserar flera av utlysningens utpekade teman.

Vårdforskningen har också stark anknytning till två av Fortes uppdrag enligt forskningspropositionen *Kunskap i samverkan*: det nationella forskningsprogrammet om tillämpad välfärd samt den särskilda satsningen om välfärdens kvalitet, organisation och processer. I programmet om tillämpad välfärd lyfter vi bland annat fram socialtjänstens arbete med vård och omsorg av äldre. I den särskilda satsningen är organisation och arbetssätt i vården en viktig fråga.

Forte har under året varit ansvariga för att avsluta forskningsprogrammet Vinnvård, ett samarbete mellan Forte, Vinnova och SKL. Inom programmet stimulerades praktiktära forskning och innovation inom vård och omsorg samt utveckling av implementeringsforskning och förbättringsarbete inom vården. Erfarenheter från den satsningen tas nu vidare i Fortes arbete med vårdforskning, bland annat i en planerad satsning på implementeringsforskning.

3.5 Äldreforskning

Forte har ett särskilt uppdrag att långsiktigt stödja forskning inom äldreområdet. Den forskning som stöds ska ha ett förebyggande, hälsofrämjande och tvärvetenskapligt perspektiv. Pågående finansiering av äldreområdet sker både genom långsiktiga bidragsformer, som Forte-centra och programbidrag, och genom mer kortsiktiga bidragsformer som projektbidrag. Forskningen behandlar olika aspekter som kan ge vård och omsorg relevanta kunskapsunderlag och stimulera människor att engagera sig i sin egen hälsa.

Ett spår i den forskning som Forte finansierar handlar om att identifiera de faktorer som är avgörande för åldrandeprocessen, samt hur denna kunskap på olika sätt kan användas för att främja ett hälsosamt åldrande och minska bördan av funktionsnedsättning i hög ålder. Forte stödjer bland annat forskning som tittar på kopplingen mellan demens och andra åldersförändringar och behov av rehabiliterande insatser, och studier som syftar till att bidra med kunskap för en bättre livskvalitet för personer med demens.

Ett annat spår och en viktig fråga som belyses av flera forskare handlar om vad som möjliggör äldre människors fortsatta delaktighet i samhället. Temat delaktighet återkommer i Forte-finansierad forskning som mer specifikt tittar på vård och omsorg om

äldre, och här lyfts också frågor om hur olika individers behov kan mötas på bästa sätt. I denna forskning återfinns även frågor om välfärdsteknik och e-hälsa som nya inslag både i äldres vardag och i vården. Bland den forskning som Forte stödjer inom äldreområdet finns även exempel på metodutvecklande projekt där brukarmedverkan står i centrum.

3.5.1 Satsningar inom äldreområdet under 2018

Under 2018 har stort fokus legat på att utvärdera och ta tillvara på de erfarenheter och kunskaper som tidigare satsningar har lett fram till. Två Forte-centra inom åldrande, ARC vid Karolinska institutet, och CASE vid Lunds universitet har slututvärderats, och ett Forte-centrum inom åldrande, AgeCap vid Göteborgs universitet, har halvtidsutvärderats. Utvärderingarna beskrivs ytterligare i avsnitt 3.10.

Utvärderingarna visar att ovan nämnda centra har utvecklats väl och har lett till betydande resultat av hög vetenskaplig kvalitet och samhällsrelevans. Fortes bidrag har haft stor betydelse för att bygga och utveckla starka forskningsmiljöer inom äldreområdet, en satsning som även bedöms ha goda förutsättningar att fortleva efter bidragsperiodens slut.

ARC har väsentligt bidragit till disciplinerna för geriatrik, folkhälsa, sociologi och gerontologi, som speglar ett tvärvetenskapligt förhållningssätt till åldrande och demensforskning. CASE har, med utgångspunkt i Fortes centrumstöd, blivit ett av de största globala centrumen med fokus på stödjande miljöer för en åldrande befolkning. CASE fokuserar också på brukarmedverkan och samproduktion med kunskapsanvändare. Halvtidsutvärderingen visar att AgeCap har varit mycket framgångsrikt under den pågående bidragsperioden. Centrumet är synligt nationellt och välkänt internationellt. Med Fortes bidrag som en grund har Göteborgs universitet visat ett starkt engagemang för att stödja AgeCap på lång sikt. Under 2018 beslutade Fortes styrelse att fortsatt stödja AgeCap den kvarvarande bidragsperioden 2019–2022, och utifrån resultaten från utvärderingen förstärka bidraget med 20 procent.

Forte har genom Rådet för styrning med kunskap (RSK) samarbetat med Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, SBU och Myndigheten för delaktighet kring frågor om psykisk ohälsa bland äldre. Under 2018 har kunskapsstödet *Digital teknik för social delaktighet bland äldre personer* färdigställts och presenterats vid bl.a MVTe-mässan. Kunskapsstödet finns publicerat på alla myndigheternas webbsidor och Folkhälsomyndigheten redovisar att kunskapsstödet fram till den 22 november 2018 hade 1 627 sidvisningar av webbsidan och 790 sidvisningar av pdf:en. Fortes samarbete i RSK beskrivs ytterligare i avsnitt 2.8.

Under 2018 genomförde Forte en översiktlig portföljanalys inom äldreområdet. Den visar att Fortes stöd till forskning inom äldreområdet under åren 2010–2017 har en stor bredd som väl motsvarar uppdraget att stödja långsiktig forskning med ett förebyggande, hälsofrämjande och tvärvetenskapligt perspektiv. Denna portföljanalys kommer att ligga till grund för en mer systematisk uppföljning för att se hur väl forskningen svarar mot prioriterade kunskapsbehov. Detta är en förutsättning för en långsiktig strategisk planering av satsningar inom äldreforskningsområdet. Under 2018 har Fortes styrelse beslutat att satsa 38 miljoner kronor på projekt- och postdokbidrag i en utlysning om

forskning om åldrande och hälsa som öppnade i december 2018. Projekt som beviljas kommer att starta under 2019.

Hur Forte disponerat det särskilda anslaget om 36 miljoner kronor för att stödja forskning inom äldreområdet avrapporteras mer detaljerat i en separat rapport till regeringen.

3.6 Långsiktigt tvärvetenskapligt forskningsprogram inom ANDTS

Under 2018 har Forte fortsatt arbetet att genom samverkan med olika finansiärer bygga upp det långsiktiga tvärvetenskapliga program inom alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS), som beskrevs i samband med årsredovisningen 2014.

Forte har regelbunden dialog med andra finansiärer för att få en bild av finansieringen, och söka samarbeten där så är möjligt. Forte har bland annat nära kontakt med både Systembolagets och Svenska spels forskningsråd. Genom regelbundna avstämningar har Forte strävat efter att få en sammanlagd täckning av hela ANDTS-området genom våra respektive utlysningar.

Regelbundna konferenser och möten mellan olika finansiärer har bidragit till att såväl forskare som andra aktörer inom området kan få del av forskning och aktuella frågor inom olika discipliner. Genom styrelsemedverkan i CAN (Centrum för alkohol och narkotikaupplysning) bidrar Forte aktivt i en pågående diskussion om CAN:s roll när det gäller den forskning och det utredningsarbete som CAN gör i samverkan med lärosäten. CAN är också ett forum för spridning och nyttiggörande av kunskap inom området.

Forte finansierar ANDTS-forskning genom den årliga öppna utlysningen såväl som genom riktade satsningar. Under året har två satsningar inom ANDTS-området pågått. Det gäller dels 10 forskningsprojekt som finansierades i en utlysning 2017, dels fyra forskningsprogram som löper mellan 2016 och 2022. Forte verkar för att upprätthålla kontakt med programmen, och stimulera samverkan mellan dem. Genom kontakten med de finansierade programmen kommer vi också att följa upp hur resultat från forskningen kan nyttiggöras.

År 2018 betalade Forte ut 33 miljoner kronor till forskning inom ANDTS. Därutöver beviljades 6,7 miljoner kronor i bidrag till forskning inom området för åren 2019–2021. I avsnitt 2.2 redovisas årets inkomna och beviljade ansökningar för Fortes fem nationella samordningsområden, där området "Socialvetenskaplig alkohol- och narkotikaforskning" ingår.

3.7 Kartläggning av ungdomsforskning

I regleringsbrevet till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor från 2016 (U2016/05227/UF, U2016/05429/UF (delvis), U2016/05627/UF) fick Forte uppdraget att under 2017 genomföra en kartläggning av den ungdomsforskning som bedrivits sedan 2008. I kartläggningen ingår redovisning av inriktningen på avslutad och pågående forskning. För avslutad forskning sammanfattas forskningens resultat. Två forskare gavs i uppdrag att genomföra en litteraturöversikt om ojämlika levnadsvillkor för ungdomar

(13–25 år) inom ramen för uppdraget för kartläggningen. Översikten fokuserade på tillgång och möjlighet till utbildning, försörjning, boende, inflytande och delaktighet, tillit, hälsa, fritid och organisering, samt utsatthet för brott. Kartläggningen rapporterades till utbildningsdepartementet i mars 2018 och i maj anordnades ett seminarium där kartläggningen presenterades.

Forte har även i uppdrag enligt regleringsbrevet för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (U2017/01398/UF, U2017/02966/UF, U2017/03289/UF) att under 2018 särskilt prioritera insatser för spridning av forskning om ungas levnadsvillkor. Detta har gjorts genom att Forte anordnat flera seminarier under året med fokus på forskning om unga, bl.a. under Almedaveckan och på Järvaveckan. Forte gav i uppdrag till en extern forskare att ta fram en kunskapsöversikt om unga hbtq-personers hälsa och livsvillkor. Rapporten lanserades under ett seminarium i november 2018.

Forte ska enligt uppdrag också redovisa satsningar som 2017 har genomförts på ungdomsforskningens områden. Denna del avrapporterades till regeringskansliet den 31 mars 2018.

3.8 Forskning om insatsers betydelse för återgång i arbete

På uppdrag av regeringen genomförde Forte 2016 en utlysning för att stödja forskning om vilka rehabiliteringsinsatser och interventioner som leder till återgång i arbete vid psykiska eller muskuloskeletala besvär. På grund av att få projekt uppfyllde utlysningens krav, utnyttjades inte hela den budget som hade avsatts.

Under hösten 2017 fick Forte i uppdrag att genomföra en ny utlysning, som den här gången även omfattade förebyggande insatser (S2016/03613/SF). Forte fick för 2018 och 2019 utnyttja återstående medel från den tidigare utlysningen, och ytterligare 20 miljoner kronor för år 2020. Fortes styrelse beslutade även att tillföra medel för 2018 och 2019, vilket gjorde utlysningens totala budget till 40 miljoner kronor. 27 ansökningar kom in, varav sex beviljades medel. Projekten beviljades totalt 28,4 miljoner kronor för åren 2018–2020. Utlysningens beredningsgrupp konstaterade att många projekt inte uppfyllde den vetenskapliga kvalitet som krävs för forskningen och i vissa fall uppfylldes inte de krav och instruktioner som Forte hade formulerat i utlysningen.

Forte fick 2017 även i uppdrag att samordna ett nätverk för de forskningsprojekt som fått bidrag i utlysningen 2016 och 2017 (S2016/03613/SF). Nätverket ska syfta till ett långsiktigt lärande genom att forskargrupperna utbyter erfarenheter och kompetens samt möjliggöra uppföljning av studierna, både vad gäller själva genomförandet men också hur forskargrupperna arbetat med samverkan med brukare och arbetsgivare och hur resultaten kommer till användning. Nätverket hade ett första möte i november 2018.

3.9 Socialfondens temaplattform för hållbart arbetsliv

Under 2017 initierade Svenska ESF-rådet ett myndighetssamarbete med Forte, genom att etablera en temaplattform kring hållbart arbetsliv. Temaplattformen ska bidra till ett effektivare genomförande av Europeiska socialfonden i Sverige. Samtidigt finns förväntningar på att temaplattformen skall utgöra en brygga mellan den forskning som finansieras av Forte och de praktiska projekt som finansieras av socialfonden. Det

skapar möjligheter för Forte och Svenska ESF-rådet att tydligare och på ett bättre sätt lyfta arbetslivsfrågorna, så att den kunskap som finns kommer så många som möjligt till användning.

Under 2018 arbetade totalt fyra personer i plattformen. Sekretariatet som leder verksamheten har därigenom kunnat etablera sina arbetsprocesser gentemot sina uppdragsgivare. Under året har fem seminarier/workshops genomförts inom områdena breddad rekrytering, framtidens arbetsmarknad (gig-ekonomi), digitalisering, sociala innovationer och yrkesskolans roll. I samtliga fall har temaplattformen samverkat med andra aktörer som Arbetsförmedlingen, Malmö universitet, Forte och Svenska ESF-rådet.

Parallellt med detta har fyra uppdrag initierats där universitet eller motsvarande ska samla kunskap från projekten och analysera dessa, samt relatera detta till befintlig kunskap och forskning. Resultaten från dessa kommer att presenteras i början av 2019. De områden som valts är strategisk kompetensförsörjning, sociala innovationer, yrkesskolans roll samt breddad rekrytering. Implementering och nyttiggörande av resultat är ett nytt område som är under planering och där temaplattformen arbetar tillsammans med Forte och Svenska ESF-rådet.

3.10 Utvärdering av Forte-centra

Under perioden 2007–2016 finansierade Forte tio forskningsmiljöer, så kallade Forte-centra, enligt beslut om regeringens forskningspolitiska proposition *Forskning för ett bättre liv* (2004/05:80). Under tidsperioden har Forte dessutom beslutat att initiera ett ytterligare antal centrumsatsningar.

Under 2018 har Forte genomfört en slututvärdering och en halvtidsutvärdering av Forte-centra. Slututvärderingen rörde de tio Forte-centra som startade 2007. När dessa centra halvtidsutvärderades 2011 beslutade Forte om nedläggning av ett centrum. Den slututvärdering som gjordes under 2018 omfattade därför nio Forte-centra. Halvtidsutvärderingen gällde det egeninitierade centrumet AgeCap vid Göteborgs universitet, som beviljades medel 2013.

3.10.1 Slututvärdering

Utvärderingen genomfördes av en grupp bestående av sju europeiska experter. Underlaget till utvärderingen utgjordes av självvärdering och hearing med centrumen och lärosätetsledningen, men också av tidigare utvärderingsrapporter.

Utvärderingsrapporten lyfter flera positiva resultat av satsningen, som långsiktighet i forskningen, skapandet av en kritisk och kreativ forskningsmiljö, internationellt samarbete och samarbeten över ämnes- och fakultetsgränser samt mellan lärosäten. Satsningen har också stärkt kopplingen mellan högkvalitativ forskning och utbildning, framför allt på forskarnivå.

Rapporten pekar dock också på utmaningar med satsningen på Forte-centra, till exempel att den binder upp resurser för både lärosäten och finansierare över lång tid. Vid liknande långsiktiga satsningar är det också viktigt att Forte följer centrumen närmare under tidsperioden med fler avstämningar, samt att Forte skapar förutsättningar för samtal

mellan dem. För att säkra centrumens utveckling i ett längre perspektiv behöver Forte också ha en plan för vad som händer efter finansieringens slut.

3.10.2 Halvtidsutvärdering

Center för studier av äldres förmågor (AgeCap) – från gener till samhälle beviljades medel 2013. Under 2018 genomförde två sakkunniga en halvtidsutvärdering av centrumet, med fokus på vetenskaplig produktion och kvalitet. Utvärderingsrapporten visar på att centrumet under de senaste fem åren haft en mycket lyckad utveckling. Forskarna publicerar sig i högt rankade tidskrifter, och deltar ofta i det offentliga samtalet. Centrumet är också en viktig del av Göteborgs universitets profil.

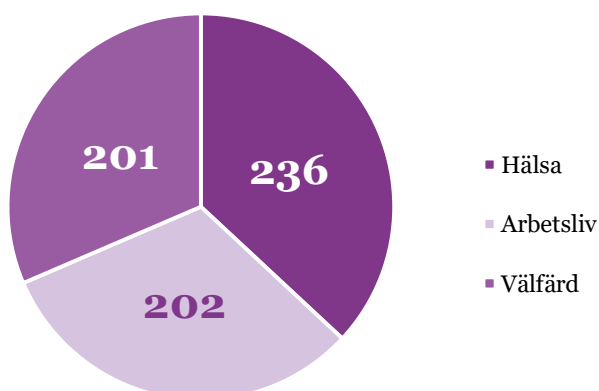
4. Forskningsfinansiering i siffror

Fortes uppdrag är att finansiera forskning av högsta vetenskapliga kvalitet och av stor samhällsrelevans. I detta ingår en rad olika finansieringsformer, öppna och riktade satsningar samt forskningssamarbeten nationellt och internationellt. Detta kapitel avser sammanfatta Fortes forskningsfinansierande verksamhet i siffror. Sammanställningarna utgår i huvudsak från Fortes återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2018. Information om underlaget för redovisad statistik beskrivs i avsnitt 1.3 *Om årsredovisningen*.

4.1 Utbetalda medel

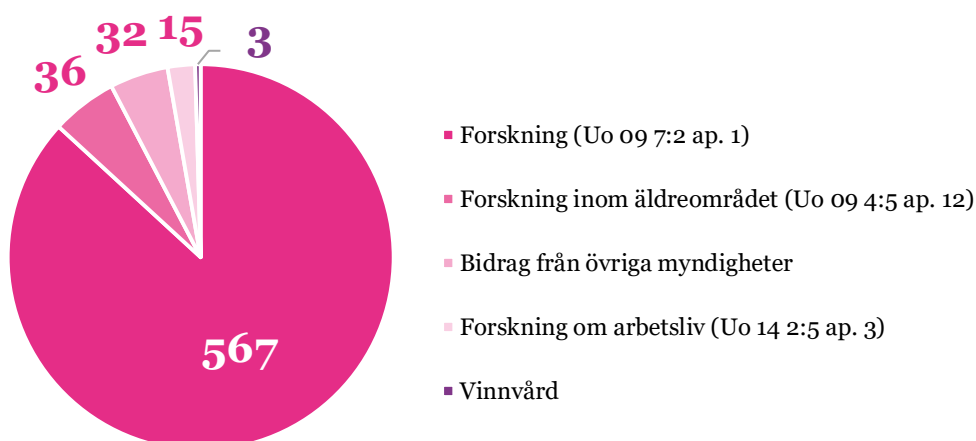
År 2018 har Forte betalat ut forskningsmedel om totalt 653 miljoner kronor. De utbetalda medlen är relativt jämnt fördelade mellan Fortes tre huvudområden (Diagram 4.1). Siffror över utbetalade medel redovisas även i delar i avsnitt 2.3 *Fortes nationella samordningsområden*, 4.7 *Bidragsformer* samt 4.8 *Medelsförvaltare*.

Diagram 4.1 | **Utbetalda medel 2018 (mnkr)** fördelade på Fortes huvudområden*

*) Redovisningen exkluderar 14 miljoner kronor som inte kan kopplas till ett specifikt huvudområde

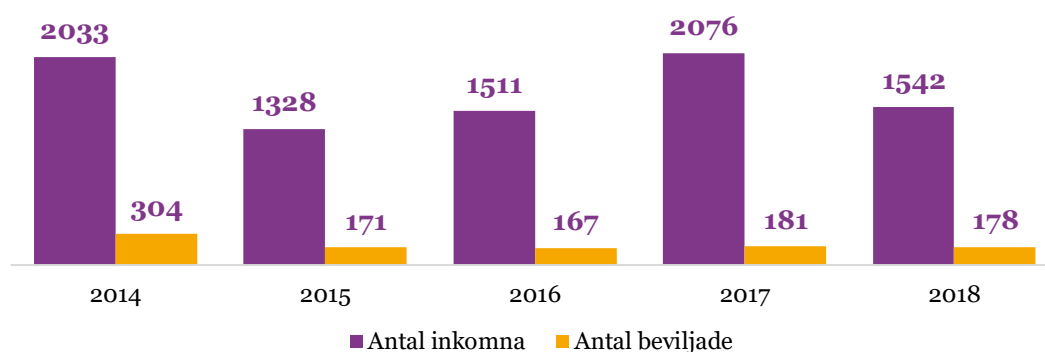
Diagram 4.2 | **Utbetalda medel 2018 (mnkr)** fördelade på finanskälla

4.2 Ansökningar och beviljade medel

Under 2018 mottog Forte 1 689 ansökningar, fördelade på 11 olika utlysningar. Totalt beviljade Forte nytt forskningsstöd till ett belopp om 621 miljoner kronor. Av de inkomna ansökningarna kommer 147 att beredas och beslutas först under 2019. Nedanstående redovisningar över myndighetens forskningsfinansiering utgår från de 1 542 ansökningar som beretts under 2018. Jämfört med 2017 har antalet ansökningar som inkommit och beslutats om minskat med 25 procent.

Diagram 4.3 | **Inkomna och beviljade ansökningar 2018**

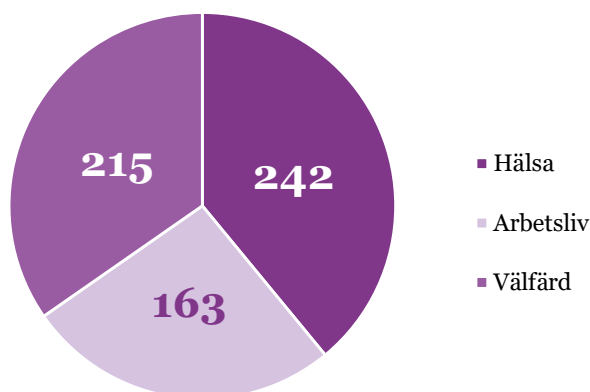
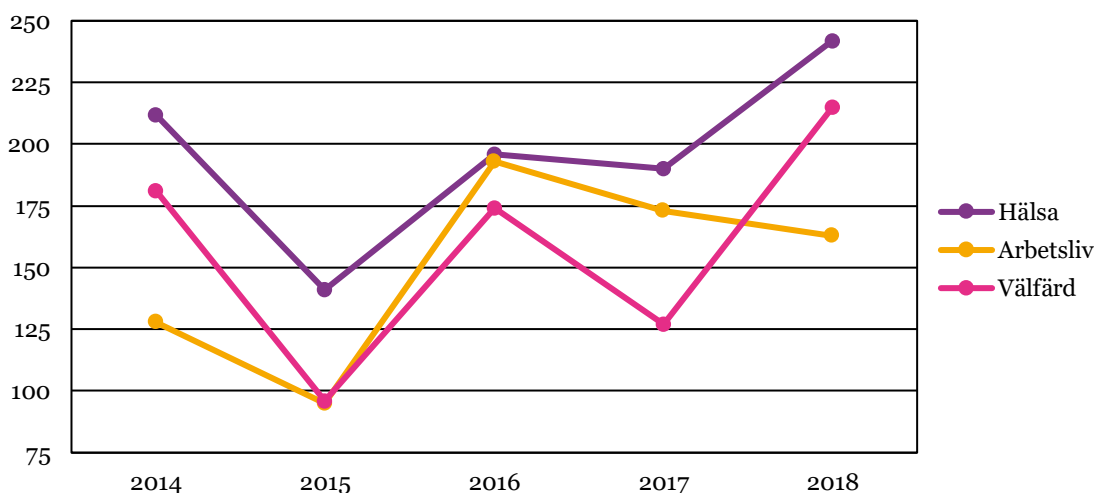

Av de ansökningar som inkom till Forte och bereddes under året blev 178 stycken beviljade. Den totala beviljandegraden för ansökningar som inkommit under 2018 är 11,5 procent. Fördelat på Fortes huvudområden, *hälsa*, *arbetsliv* och *välstånd*, skiljer sig beviljandegraden något. Historiskt beror detta dels på söktryck men också på ansökningarnas budgetomslutning, samt finansieringstraditioner inom olika områden.

Konkurrensen var år 2018 högre inom områdena *hälsa* och *arbetsliv* än inom välfärdsområdet. Inom *hälsa* beviljades 10 procent av inkomna ansökningar, och inom *arbetsliv* beviljades 11 procent av inkomna ansökningar. Motsvarande siffra för *välstånd* är 16 procent. Att beviljandegraden är högre inom det sistnämnda området beror till stor del på att omfattande satsningar gjorts genom det nationella forskningsprogrammet för tillämpad välfärd samt den särskilda satsningen på forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer. Sett över en femårsperiod, 2014–2018, är beviljandegraden 11 procent för *hälsa*, 12 procent för *arbetsliv* och 14 procent för *välstånd*.

Tabell 4.1 | **Antal inkomna och beviljade ansökningar 2014–2018** fördelade på Fortes huvudområden

ÅR	Hälsa		Arbetsliv		Välstånd	
	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE	INKOMNA	BEVILJADE
2014	662	107	597	101	543	91
2015	486	71	405	47	389	46
2016	664	72	470	50	349	44
2017	930	72	684	60	414	44
2018	681	66	421	47	397	62
2014–2018	3 423	388	2 577	305	2 092	287

Diagram 4.4 | **Beviljade medel 2018 (mnkr)** fördelade på Fortes huvudområden

 Diagram 4.5 | **Beviljade medel 2014–2018 (mnkr)** fördelade på Fortes huvudområden

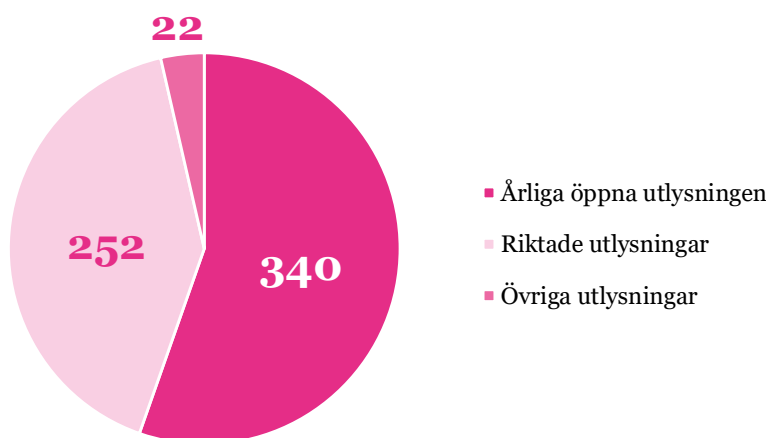
4.3 Fortes utlysningar 2018

Forte har som mål att finansiera forskning av högsta vetenskapliga kvalitet och med hög samhällsrelevans. För att uppnå detta arbetar Forte med utlysningar till vilka forskare ansöker i konkurrens. Ansökningarna bereds sedan av en beredningsgrupp sammansatt av experter från relevanta områden, inklusive samhällsrepresentanter.

En del av utlysningarna är riktade mot särskilda områden eller samhällsutmaningar, medan den årliga öppna utlysningen är fri inom Fortes områden. Forte strävar efter en balans mellan öppna och riktade satsningar, med ambitionen att ungefär halva forskningsbudgeten ska fördelas i den årliga öppna utlysningen. Detta är inte ett exakt mål, och olika uppdrag som inkommer till myndigheten påverkar fördelningen.

Under 2018 utgjorde den årliga öppna utlysningen cirka 55 procent av de totalt beviljade medlen. Riktade utlysningar utgjorde cirka 42 procent.

Diagram 4.6 | **Beviljade medel 2018 (mnkr)** fördelade på årliga öppna utlysningen, riktade utlysningar och övriga utlysningar*

*) Redovisningen inkluderar endast utlysningar som kunnat sökas i öppen konkurrens. Det exkluderar utlysningar som riktats till specifika sökande, vid till exempel förlängning av befintliga bidrag.

4.3.1 Årliga öppna utlysningen

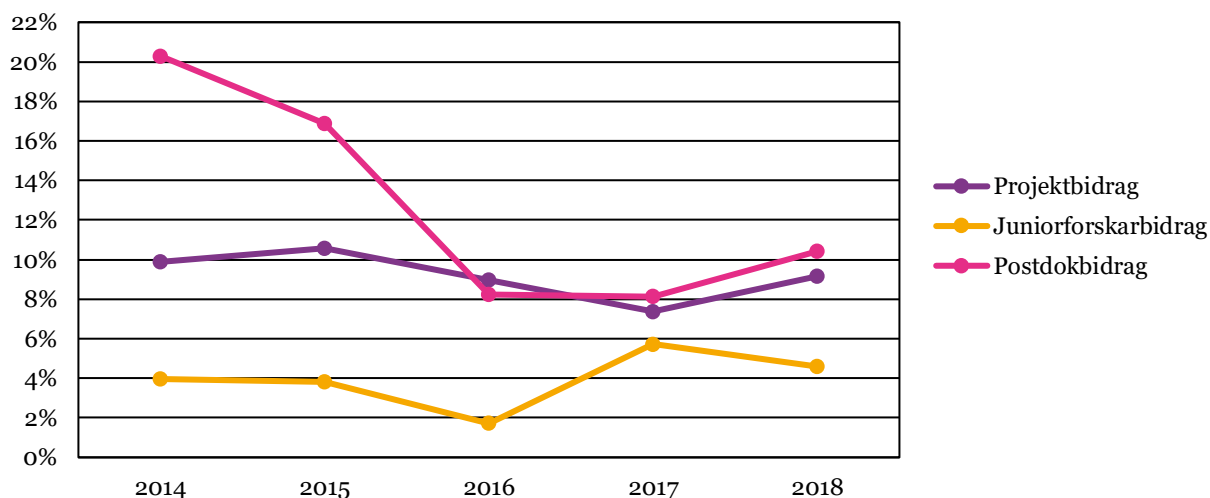
Fortes årliga öppna utlysning för projektbidrag, juniorforskarbidrag och postdokbidrag öppnar i december varje år. Ulysningen välkomnar ansökningar inom alla Fortes huvudområden, *hälsa, arbetsliv* och *välfärd*. Syftet är att möjliggöra analys av och bidra till en fördjupad kunskap inom avgränsade forskningsområden eller frågeställningar. Den forskning som stöds ska vara av hög vetenskaplig kvalitet och ha god potential att bidra till nytta i samhället på kort eller lång sikt.

Den totala beviljandegraden för 2018 års öppna utlysningen är 8,28 procent. Det är drygt en procentenhet mer än för 2017, då beviljandegraden var 7,1 procent. Att beviljandegraden ökat beror dels på en minskning av antalet ansökningar, dels på en ökning av utlysningens budget. Antalet ansökningar har minskat till följd av att Forte infört mängdbegränsningar gällande antalet ansökningar som varje forskare kan skicka in per bidragsform och utlysning.

Tabell 4.2 | **Ansökningar och beviljade medel (mnkr) i årliga öppna utlysningen 2014–2018**

ÅR	Projektbidrag			Juniorforskarbidrag			Postdokbidrag			Alla bidragsformer		
	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (MNKR)	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (MNKR)	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (MNKR)	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJADE MEDEL (MNKR)
2014	828	82	205	228	9	29	69	14	22	1 125	105	256
2015	804	85	234	236	9	30	83	14	24	1 123	108	288
2016	871	78	239	292	5	19	109	9	16	1 272	92	274
2017	935	69	229	314	18	42	160	13	21	1 409	100	292
2018	832	76	267	261	12	54	115	12	19	1 208	100	340

Diagram 4.7 | **Beviljandegrad i årliga öppna utlysningen 2014–2018** fördelat på bidragsform

4.3.2 Riktade utlysningar

Under 2018 har Forte genomfört sju riktade utlysningar som administrerats helt eller delvis av Forte. En av dessa, "Forskning om funktionsnedsättning 2018", beslutas under 2019 och ingår därför inte i redovisningen nedan. Redovisningen inkluderar endast utlysningar som kunnat sökas i öppen konkurrens. Det exkluderar utlysningar som riktats till specifika sökande, vid till exempel förlängning av befintliga bidrag.

Tabell 4.3 | **Ansökningar och beviljade medel (mnkr)** i Fortes riktade utlysningar 2018*

UTLYSNING	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDEGRAD	BEVILJADE MEDEL
Att förebygga sjukskrivning och främja återgång i arbete 2018	27	5	18,5%	28,5
Forskarskola för yrkesverksamma i socialtjänsten 2018	1	1	100,0%	28,0
Forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer 2018	40	8	20,0%	36,7
Tillämpad välfärdsforskning 2018	54	15	27,8%	56,1
Vårdforskning 2018	117	7	5,98%	100,9
Total	239	36	15,1%	250,2

*) Tabellen exkluderar utlysningen "Forskning om funktionsnedsättning 2018", som beslutas under 2019, samt utlysningen "JPND: Multinationella forskningsprojekt om vård och social omsorg för neurodegenerativa sjukdomar 2018" som endast delvis administrerades av Forte

4.3.3 Övriga utlysningar

Forte genomför regelbundet utlysningar av ett antal mindre bidragsformer för att stärka samarbete och kunskapsutbyte samt för att främja spridning av forskningsresultat inom

Fortes huvudområden. Dessa utlysningar kategoriseras i årsredovisningen som ”övriga utlysningar”. År 2018 genomförde Forte en övrig utlysning: ”Internationella bidrag, nätverksbidrag och tidskriftsbidrag 2018”.

Tabell 4.4 | **Ansökningar och beviljade medel (mnkr)** i utlysningen ”Internationella bidrag, nätverksbidrag och tidskriftsbidrag 2018”

Bidragsform	INKOMNA ANSÖKNINGAR	BEVILJADE ANSÖKNINGAR	BEVILJANDE- GRAD	BEVILJADE MEDEL
Konferensbidrag	12	4	33,3%	1,2
Nätverksbidrag	32	12	37,5%	5,0
Gästforskarbidrag Inresande	17	5	29,4%	1,5
Gästforskarbidrag Utresande	17	5	29,4%	1,4
Tidskriftsbidrag	12	12	100,0%	12,7
Total	90	38	42,2%	21,8

4.4 Nya bidragsmottagare

År 2018 svarade nya bidragsmottagare för 60 procent av de beviljade projekt- och juniorforskarbidragen. Som ny bidragsmottagare räknas den som inte förut beviljats större bidrag (projekt, program, centrum) från Forte. Detta betyder att andelen nya bidragsmottagare är oförändrad jämfört med föregående år. Utslaget på senaste fem åren är i genomsnitt 54 procent nya mottagare.

Tabell 4.5 | **Förstagångsmottagare av projektbidrag, inklusive juniorforskarbidrag 2014–2018** fördelade på Fortes huvudområden

ÅR	Hälsa		Arbetsliv		Välfärd		Totalt	
	ANTAL	PROCENT	ANTAL	PROCENT	ANTAL	PROCENT	ANTAL	PROCENT
2014	19	35%	16	36%	14	40%	49	37%
2015	20	54%	16	50%	23	82%	59	61%
2016	23	58%	23	61%	15	54%	61	58%
2017	28	49%	27	61%	26	74%	81	60%
2018	22	59%	21	58%	26	62%	69	60%
2014–2018	112	50%	103	53%	104	62%	319	54%

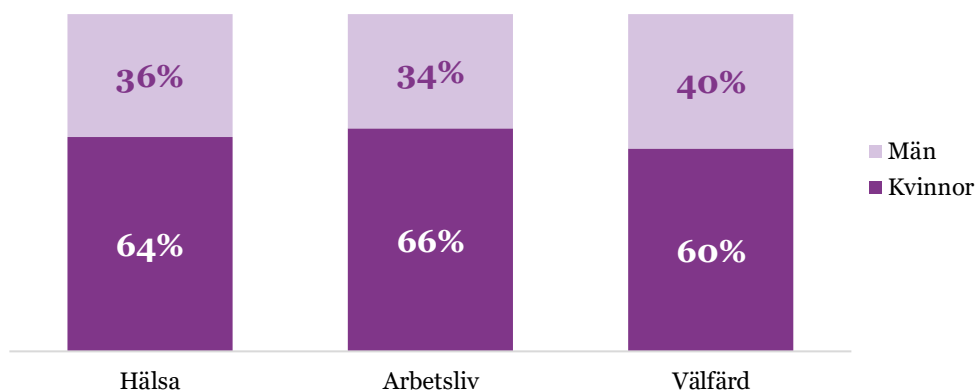
4.5 Könsfördelning

Alla ansökningar som inkommer till Forte ska behandlas och bedömas utifrån samma kriterier och grunder oavsett den sökandes kön. Forte följer kontinuerligt upp beviljandegraden bland kvinnor och män för att säkerställa att myndigheten jobbar utifrån målen för Fortes jämställdhetsintegrering. Läs mer om detta arbete i avsnitt 5.5. *Jämställdhetsintegrering i Fortes verksamhet.*

Av de ansökningar som beviljades forskningsmedel av Forte under 2018 hade 63 procent en kvinnlig huvudsökande och 37 procent en manlig huvudsökande. Inom alla Fortes

huvudområden finns en övervikt av kvinnor bland såväl inkomna som beviljade ansökningar, men inom arbetsliv är övervikten något större. Där har 66 procent av beviljade bidrag gått till kvinnor, jämfört med 64 procent inom hälsa och 60 procent inom välfärd.

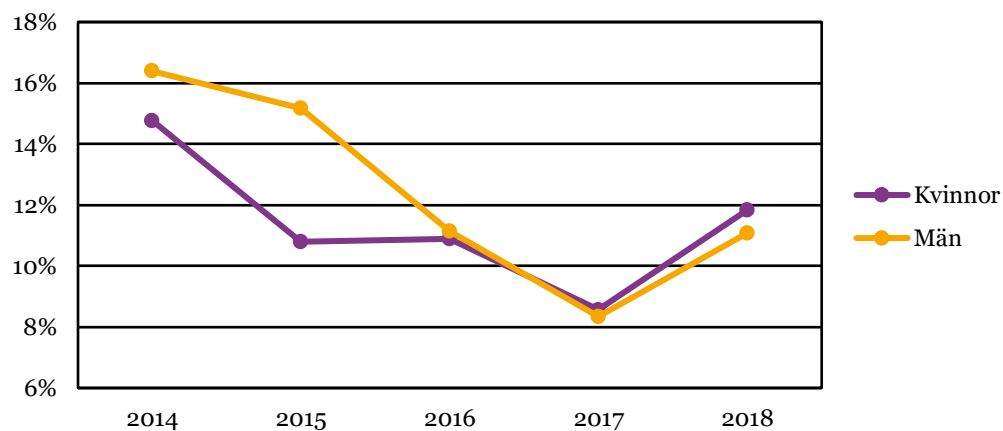
Diagram 4.8 | **Andel kvinnor och män som beviljats forskningsmedel 2018** fördelade på Fortes huvudområden

Tabell 4.6 | **Könsfördelning bland huvudsökande** i ansökningar till Fortes utlysningar 2018 fördelade på Fortes huvudområden

OMRÅDE	Ansökningar		Beviljade		Beviljade medel (mnkr)	
	KVINNOR	MÄN	KVINNOR	MÄN	KVINNOR	MÄN
Hälsa	414	267	42	24	160	82
Arbetsliv	246	175	31	16	114	49
Välfärd	260	135	36	24	113	75
Totalt	920	577	109	64	387	206

Diagram 4.9 | **Beviljandegrad** för kvinnor och män 2014–2018

Beviljandegraden för kvinnor var under året 11,8 procent, medan den för män var 11,1 procent. Sett över tid har en harmonisering skett gällande beviljningsgrad mellan könen. År 2015, när beviljandegraden överlag gick ned var det kvinnliga sökande som drabbades hårdast. För kvinnor minskade beviljandegraden med 4 procentenheter medan den för män endast minskade med 1 procentenhet. När beviljandegraden i år har ökat är uppgången likartad för båda könen. Under den senaste femårsperioden (2014–2018) har beviljandegraden i genomsnitt varit 11,4 procent för kvinnor och 12,3 procent för män.

Den genomsnittliga storleken på beviljade bidrag 2018 (alla bidragsformer) var 3,5 miljoner kronor för kvinnor och 3,1 miljoner kronor för män.

4.6 Medelsförvaltare

Under 2018 beviljade Forte forskningsstöd till sammanlagt 26 olika organisationer, så kallade medelsförvaltare. Av dessa är de flesta lärosäten, men Forte beviljar även medel till andra typer av forskningsutförande organisationer, exempelvis stiftelser och landsting. Av de 621 miljoner kronor som Forte beviljade under 2018 gick 95 procent (587 miljoner kronor) till lärosäten.

Likt åren 2014–2017 var Karolinska Institutet även 2018 största mottagare av forskningsstöd. Detta trots en minskning av det beviljade bidraget med ca 26 miljoner kronor, en minskning med 19 procent. Näst största förvaltare av beviljade bidrag var Göteborgs universitet, vilka ökade sitt mottagande med 27 miljoner kronor.

Tabell 4.7 | **Beviljade medel (mnkr) 2014–2018** fördelade på medelsförvaltare*

MEDELSFÖRVALTARE	2014	2015	2016	2017	2018	PROCENT
Karolinska Institutet	198	96	139	137	111	26%
Göteborgs universitet	52	44	66	70	97	13%
Lunds universitet	39	13	45	57	89	9%
Umeå universitet	56	39	56	26	56	9%
Uppsala universitet	39	17	23	40	55	7%
Stockholms universitet	44	48	106	59	54	12%
Linköpings universitet	50	17	19	24	36	6%
Malmö universitet	30	7	12	11	18	3%
Västra Götalandsregionen	0	0	19	0	15	1%
Övriga	72	65	79	79	91	15%

*) I tabellen redovisas siffror för de nio medelsförvaltare med störst andel beviljade medel år 2018. I kolumnen "övriga" anges summan av de beviljade medlen till övriga medelsförvaltare.

Tabell 4.8 | Utbetalda medel 2017–2018 fördelade på medelsförvaltare*

MEDELSFÖRVALTARE	2017		2018	
	MNKR	PROCENT	MNKR	PROCENT
Karolinska Institutet	164	26%	150	23%
Göteborgs universitet	74	12%	87	13%
Stockholms universitet	84	14%	85	13%
Lunds Universitet	45	7%	58	9%
Umeå universitet	53	9%	53	8%
Uppsala universitet	28	5%	37	6%
Linköpings universitet	28	5%	27	4%
NordForsk	28	5%	20	3%
Malmö universitet	10	2%	14	2%
Övriga	105	17%	122	19%

*) I tabellen redovisas siffror för de nio medelsförvaltare med störst andel utbetala medel år 2018. I kolumnen "övriga" anges summan av de utbetalda medlen till övriga medelsförvaltare.

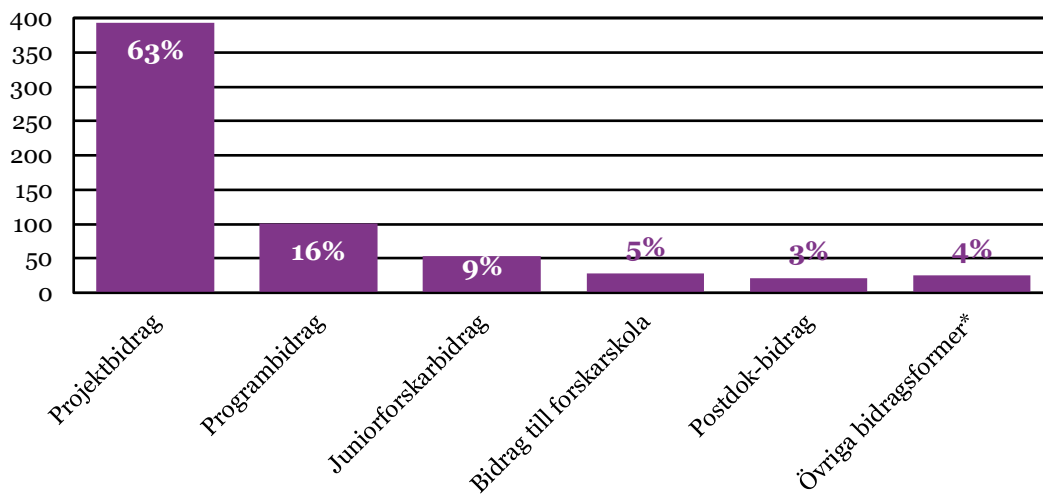
4.7 Bidragsformer

Fortes forskningsfinansiering bygger på ett antal olika bidragsformer vilka varierar i längd, omfattning och syfte. En del av dem är avsedda att bidra till att bygga och stärka forskningsmiljöer, andra syftar till att säkerställa kunskapsuppbyggnaden inom ett visst område. Forte har även bidragsformer som är avsedda att främja nydisputerade forskare.

Den största delen av Fortes finansiering delas ut genom projektbidrag. Dessa är, i huvudsak, två- till treåriga bidrag som ska bidra till ökad kunskap om en identifierad frågeställning. 2018 avsåg 63 procent av det beviljade beloppet projektbidrag. Huvuddelen av projektbidragen, ca 68 procent beviljades inom ramen för den årliga öppna utlysningen (som redovisas närmare i avsnitt 4.3). Resterande andel är dels knutna till de forskningspolitiska satsningarna från forskningspropositionen 2016, dels till särskilda regeringsuppdrag och satsningar som initierats av Forte.

Forte har möjlighet att bevilja medel för totalt fyra år. Där bidragsformen kräver längre tidshorisonter fattas beslut inom ramen för myndighetens bemyndiganderam, varefter en förnyad prövning med nytt beslut krävs för att bevilja ytterligare medel.

Forte utvecklar och förändrar bidragsformerna löpande för att uppnå en så effektiv forskningsfinansiering som möjligt. Nyttillkomna bidragsformer för 2018 är forskarskolor och praktiktjänster.

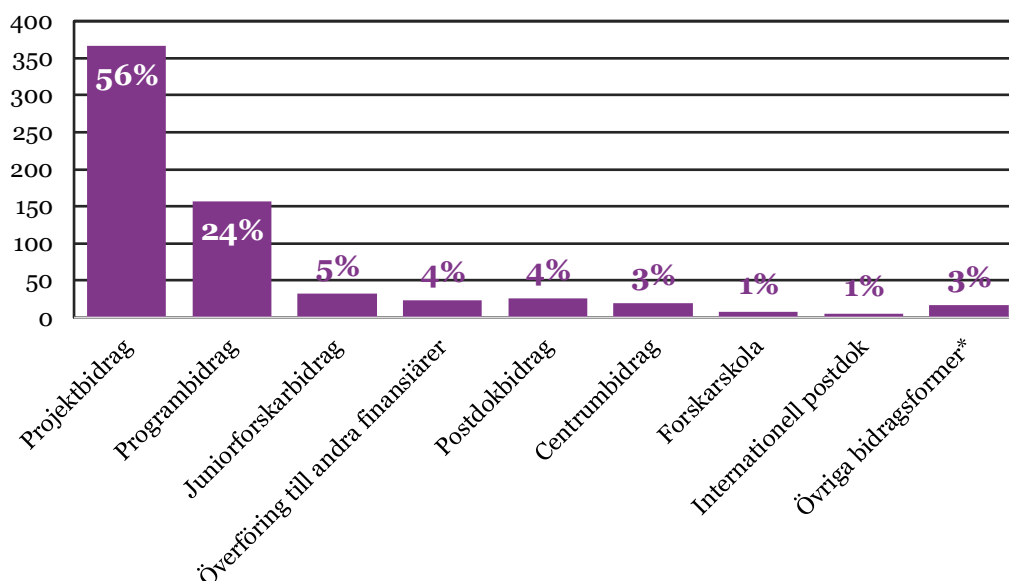
Diagram 4.10 | **Beviljade medel 2018 (mnkr)** fördelade på bidragsformer

*) Övriga bidragsformer inkluderar bidrag till praktisknära forskartjänst, konferensbidrag, gästforskarbidrag, nätverksbidrag och tidskriftsbidrag

 Tabell 4.9 | **Beviljade medel 2014–2018 (mnkr)** fördelade på bidragsformer

BIDRAGSFORM	2014	2015	2016	2017	2018
Projektbidrag	353*	247	312	388	393
Programbidrag	118	-	214	-	101
Juniorforskarbidrag	29*	30	19	72	54
Planeringsbidrag	-	1	2	-	-
Postdokbidrag	22	22	14	37	21
Gästforskarbidrag	-	3	3	4	3
Konferensbidrag	-	1	1	1	1
Tidskriftsbidrag	2	5	-	-	13
Nätverksbidrag	2	7	-	-	5
Praktisknära forskartjänst	-	-	-	-	3
Bidrag till forskarskola	-	-	-	-	28
Internationell postdok	25	26	-	-	-
Övrigt	-	12	-	-	-
Stipendier	1	-	-	-	-

Diagram 4.11 | **Andel utbetalda medel 2018** fördelade på bidragsformer

*) Övriga bidragsformer inkluderar bidrag till praktiktäta forskartjänst, gästforskarbidrag, konferensbidrag, nätverksbidrag samt tidskriftsbidrag

4.8 Sökt och beviljat belopp

Under 2018 införde Forte beloppsgränser i flera utlysningar av projektbidrag. Detta beslut fattades mot bakgrund av behovet av att effektivisera användandet av forskningsmedlen, men också för att tydliggöra forskningsprojektets roll i forskningssystemet. Ett projekt ska vara en sammanhållen och tidsbegränsad aktivitet som ska kunna avgränsas från ordinarie verksamhet. Fortes ambition är att storleken på det belopp som beviljas ska motsvara, men inte överskrida, behovet.

I de ansökningar om projektbidrag som beviljades under 2018 söktes medel för sammanlagt 446 miljoner kronor. Av det sökta beloppet beviljade Forte 393 miljoner kronor, vilket i snitt betyder att finansieringen har uppgått till 85 procent av det belopp som söktes. Under den senaste femårsperioden (2014–2018) har Fortes genomsnittliga finansiering av projekt uppgått till 82 procent.

Tabell 4.10 | **Genomsnittlig storlek på beviljade projektbidrag 2014–2018 (mnkr)** fördelat på Fortes huvudområden

ÅR	HÄLSA	ARBETSLIV	VÄLFÄRD	TOTALT
2014	2,8	2,7	2,6	2,9
2015	2,7	2,6	2,5	2,6
2016	2,8	3,5	2,9	3,1
2017	3,0	3,4	3,2	3,2
2018	3,5	4,1	3,8	3,9
2014–2018	3,0	3,2	3,1	3,1

Tabell 4.11 | **Beviljade medel i förhållande till sökta medel (mnkr)** för beviljade projektbidrag 2014–2018 fördelade på Fortes huvudområden

ÅR	Hälsa		Arbetsliv		Välfärd	
	SÖKT	BEVILJAT	SÖKT	BEVILJAT	SÖKT	BEVILJAT
2014*	178	133	134	100	115	83
2015	118	92	99	77	88	61
2016	141	108	135	125	97	78
2017	199	158	137	124	102	94
2018	137	110	147	136	162	147
2014–2018	595	468	518	462	449	380

*) För detta år saknas fullständiga uppgifter i ansöknings- och ärendehanteringssystemet Prisma. Data är hämtade från Fortes tidigare ärendehanteringssystem, eKlara.

5. Organisation

5.1 Kompetensförsörjning

Forte arbetar systematiskt med kompetensförsörjning på flera nivåer. Den myndighetsövergripande kompetensförsörjningsplanen för perioden 2017–2020 utgår från avdelningarnas analyser och den strategiska verksamhetsplaneringen. Kompetensplaneringen är en integrerad del i Fortes verksamhet.

Forte arbetar långsiktigt för att säkerställa att myndigheten har medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet för samtliga arbetsuppgifter inom myndigheten. Viktiga delar i detta arbete är att identifiera och justera kompetensbehov i relation till verksamhetens mål och förändringsarbete. Med tanke på kommande utmaningar, till exempel digitalisering, förändrat arbetssätt och förändringar på arbetsmarknaden, behöver vi även öka vår kompetens inom förändringsledning och kulturfrågor.

Befintlig kompetens inom myndigheten matchas mot kommande behov. Genom ett arbete med individuella kompetensplaner kan utvecklingsinsatser för medarbetare prioriteras i förhållande till de strategiska kompetensbehoven. En avvägning görs också om nya kompetenser ska tillföras genom rekrytering av medarbetare.

Forte har under 2018 rekryterat 3 nya medarbetare. Skälen för rekryteringen är dels att ersätta personal som slutat eller beviljats tjänstledighet, men innefattar också en förstärkning av vissa kompetenser vid myndigheten.

Vid utannonsering av tjänster görs en bedömning av nuvarande och framtida kompetensbehov. Genom rekryteringar och omfördelningar av resurser under 2018 har myndigheten tillförts och tagit tillvara befintliga kompetenser som bedöms öka Fortes möjligheter att genomföra tillkommande uppdrag och prioriterade satsningar. Detta har varit ett krävande arbete då förvaltningsbudgeten inte ökat i samma takt som forskningsanslaget.

Forte har under 2018 planerat för att påbörja rekryteringen av en medarbetare inom regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i Staten. Detta har dock skjutits fram till 2019 då Fortes kontor inte rymmer fler personer, och Forte därför står inför en flytt till nya lokaler. Vid årets slut var 33 personer anställda vid Forte, 24 kvinnor och 9 män. I ledningsgruppen ingick 4 kvinnor och 1 man. Personalens medelålder under 2018 var 49,3 år.

5.1.1 Utveckla, attrahera och behålla medarbetare

Forte vill vara en attraktiv arbetsgivare. Vi arbetar löpande för att kunna erbjuda en attraktiv arbetsplats med bra anställningsvillkor, intressanta arbetsuppgifter och goda kompetensutvecklingsmöjligheter. Forte arbetar aktivt med att behålla kompetens och medarbetare.

Medarbetarsamtal hålls med alla medarbetare för att rätt kunna matcha utvecklingsviljan och kompetensen hos individen med verksamhetens behov. Vid behov genomförs individuella kompetensutvecklingsinsatser. Det är viktigt att säkerställa att medarbetarna trivs och känner motivation och engagemang. Genom medarbetarsamtal och

kompetensanalyser säkrar vi att rätt utvecklingsaktiviteter tas fram för medarbetarna och cheferna i enlighet med våra mål och uppdrag.

En öppen och värdestyrd arbetsplats skapar utrymme för varje medarbetare att genom eget ansvar vara delaktig i såväl utvecklingsfrågor som i det löpande arbetet. Detta förhållningsätt ger också goda förutsättningar för att hitta framtida talanger och kompetenser. Under 2017 påbörjades en ”kulturreisa” på Forte för att främja samarbetet och den goda stämningen på arbetsplatsen. Denna resa har fortsatt under 2018 och kommer att fortsätta framåt och ingå som ett integrerat arbete inom myndigheten.

Under året har vi tagit beslut om att gå med i ”rörlighet i Staten” som är ett samarbetsprojekt med 16 andra myndigheter, för att öka den interna rörligheten inom Staten och möjligheterna till utveckling för våra medarbetare.

5.1.2 Jämställdhet och mångfald

En god arbetsplats ska vara attraktiv för alla. Det innebär att likabehandling tillämpas och att alla känner sig respekterade. Nolltolerans gäller på Forte beträffande diskriminering och annan kränkande särbehandling. Lika villkor när det gäller löne-, anställnings- och friskvårdsvillkor är självklara.

Forte gör varje år en lönekartläggning. I lönekartläggningen görs jämförelser av arbeten som är att betrakta som lika eller likvärdiga. Forte utgick framförallt från arbetsområde och grupperingsnivå enligt BESTA (den statliga befattningsgrupperingen för statistik), men också utifrån kunskap om innehåll för Fortes olika befattningar. Resultatet visade att det inte förekommer några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Forte eftersträvar en bra balans mellan ålder, kön och etnicitet och ska dessutom vara en säker och hållbar arbetsplats med friska medarbetare. Fortes rekryteringsprocess ska vara inriktad på rätt kompetens och att främja jämställdhet.

5.1.3 Ledarskap och medarbetarskap

Ett gott ledarskap och medarbetarskap är varandras förutsättningar för en bra verksamhet. Det goda ledarskapet innebär att cheferna på ett tillåtande sätt uppmuntrar till kreativitet som ett led i att stödja, skapa förutsättningar för och underlätta arbetet med att nå den goda arbetsplatsen.

Ett gott ledarskap är en av flera viktiga förutsättningar för att skapa en effektiv, utvecklingsorienterad och värdestyrd verksamhet. Stora omvärldsförändringar, vidgat uppdrag, utökat internationellt arbete och nya områden att finansiera forskning inom kräver en strategisk och väl genomtänkt kompetensförsörjning.

Forte strävar efter ett medarbetarskap där vi utvecklar ett arbetsklimat som kännetecknas av öppenhet, delaktighet, respekt och mångfald. Vi skapar inspirerande miljöer med utrymme för olika drivkrafter och skapar förutsättningar för kreativitet, engagemang och nyfikenhet.

Vi ska uppfattas som en modern arbetsplats för befintliga och potentiella medarbetare och erbjuda en arbetsmiljö som präglas av delaktighet, inflytande över den egna arbetssituationen och öppenhet. Vi ska vara en hälsofrämjande organisation som ger

förutsättningar för en god balans mellan arbete och fritid och ser mångfald som en strategisk tillgång. Vi strävar efter att ge varje medarbetare en möjlighet att nå sin fulla potential.

Våra medarbetare är en förutsättning för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag. Ett gott medarbetarskap innebär att man förutom att utföra sina arbetsuppgifter också är med och bidrar till utveckling och förbättring av verksamheten. Vår verksamhet kräver att vi har medarbetare som är engagerade och som tar ansvar och vill och får möjlighet att utvecklas.

5.1.4 Våra värderingar

Våra gemensamma värderingar ska prägla hur vi agerar internt och externt i vår vardag. Våra ledare ska vara goda förebilder och ska tillsammans med medarbetarna leva efter våra värderingar. Vi strävar efter mångfald och motverkar all form av diskriminering och kränkningar.

5.1.5 Friskvård

Vi fokuserar på ökad frisknärvaro och vill skapa förutsättningar för god hälsa hos våra medarbetare och därmed färre sjukskrivningar. Forte har både friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvårdande aktiviteter under en timme per vecka på arbetstid.

5.2 Sjukfrånvaro

I nedanstående tabell redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Tabell 5.1 | Anställdas sjukfrånvaro (procent)

Sjukfrånvaro	2017	2018
Totalt	5,34	1,35
Andel 60 dagar eller mer	4,15	0,20
Kvinnor	7,39	1,63
Män	*	*
Anställda – 29 år	*	*
Anställda 30 år – 49 år	1,93	1,79
Anställda 50 år –	7,99	1,08

*) Redovisas ej då antalet understiger 10 personer

5.3 Offentlig upphandling

Forte har under året utvecklat det strategiska arbetet med inköp/upphandling, allt från behovsanalys till avtalsuppföljning. Under 2017 och 2018 har en medarbetare utbildat sig till upphandlare för att säkerställa att Forte följer lagen om offentlig upphandling.

Utgångspunkt för all upphandling på Forte är att vi ska behandla leverantörer på ett likvärdigt, icke-diskriminerande och transparent sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen och konkurrensprincipen iakttas.

Under 2018 har Fortes ledning fattat beslut om en ny inköps- och upphandlingspolicy. Policyn innebär bland annat att inköp och upphandlingar ska styras efter verksamhetens behov. Den innebär också att Forte strävar efter en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandlingsstrategi samt till en långsiktig ekonomiskt fördelaktig kostnad. Forte ska på ett effektivt sätt tillvarata konkurrensen på marknaden.

Under året har Forte genomfört två upphandlingar över tröskelvärdet, grafisk formgivning och kommunikationstjänster samt konferenstjänster. Forte gjorde bedömningen att det i dessa upphandlingar inte var behövt att ställa krav enligt 17 kap 2–5 §§ LOU (2016:1145). Denna bedömning gjordes utifrån att det i dessa båda branscher är ovanligt med avtalsvillkor som är oförenliga med svensk arbetsmarknadsrätt.

5.4 Dataskyddsförordningen (GDPR)

Forte har under 2018 arbetat med att anpassa myndigheten till de nya reglerna enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) (EU 2016/679). I arbetet med GDPR har Forte samarbetat med Vetenskapsrådet och Formas, samt deltagit i två olika nätverk tillsammans med andra kunskapsmyndigheter.

Den översyn som genomförts har resulterat i anpassningar av såväl rutiner och avtal, som system och webbplatser. Alla medarbetare på Forte är informerade om de nya reglerna enligt GDPR och en personuppgiftspolicy är publicerad på Fortes hemsida. Arbetet med GDPR är fortfarande ett pågående arbete som innebär att information och rutiner bevakas och uppdateras.

Datainspektionen inledde i slutet av maj 2018 en granskning av dataskyddsombud i offentlig och privat sektor. Vid granskningen tilldelades Forte en reprimand, på grund av att beslut om dataskyddsombud meddelades till Datainspektionen först efter den 25 maj 2018. Att beslutet meddelades sent var en följd av diskussioner mellan Forte, Formas och Vetenskapsrådet om att ha ett gemensamt dataskyddsombud.

5.5 Jämställdhetsintegrering i Fortes verksamhet

Tillsammans med 40 andra myndigheter fick Forte år 2015 i uppdrag att ta fram en plan för jämställdhetsintegrering för åren 2016–2018. Flera aktiviteter i planen, som lämnades till regeringen i oktober 2015, har genomförts under 2018. Fortes utgångspunkt är att jämställdhet ska beaktas vid alla former av beslut, remissvar, analyser, utvärderingar och utredningar som tas fram, samt vid såväl intern som extern kommunikation.

5.5.1 Beredningsprocessen

Forte har sedan länge strävat efter en jämn könsfördelning i sina beredningsgrupper. Målet är att varken kvinnor eller män ska representera mindre än 40 procent av medlemmarna i grupperna. Under 2018 har totalt 154 personer deltagit i beredningsarbetet som antingen vetenskaplig granskare, allmänrepresentant, extern

granskare eller ordförande. I det antalet har personer som deltagit i fler än en beredningsgrupp räknats en gång per grupp (fem personer har deltagit i två grupper vardera, och en person har deltagit i tre grupper). Den totala könsfördelningen för 2018 är 47 procent kvinnor och 53 procent män. I tabellen här nedan redovisas fördelningen uppdelat per roll. Den inkluderar bedömare i samtliga utlysningar där bidragsbeslut har tagits under 2018. Redovisningen visar att målet om en jämn könsfördelning inte har uppnåtts för alla kategorier av bedömare.

Tabell 5.2 | **Könsfördelning bland bedömare** 2018 fördelade per roll

ROLL	Antal	Procent	
		KVINNOR	MÄN
Ordförande (inkl. vice ordförande)	19	37	63
Granskare (inkl. allmänrepresentanter)	128	50	50
Externa granskare	7	29	71
Totalt	154	47	53

Under 2018 har Forte arbetat med två informationspaket som syftar till att standardisera våra beredningsprocesser. Målet är att säkerställa en likvärdig och rättssäker process som inte gynnar eller missgynnar vissa grupper av sökande. Dokumenten är även ett sätt att säkerställa att inkluderandet av ett jämställdhetsperspektiv i beredningsprocessen inte är individberoende.

Det första är ett informationsmaterial för bedömare. Materialet beskriver Forte, den aktuella utlysningen och beredningsprocessen. Det avslutas med information kring hur bedömningsarbetet kan läggas upp och genomföras för att uppnå en jämställd beredningsprocess. Exempelvis uppmanar vi bedömarna att beakta eventuella skillnader i hur män och kvinnor formulerar sig i ansökningar samt trycker på vikten av ett intersektionellt perspektiv i bedömningen.

Det andra informationspaketet är en handbok för utlysning som har tagits fram genom samarbete med hela verksamheten. Syftet med handboken är att standardisera och systematisera utlysningssprocessen för att säkerställa likvärdig hantering av utlysningar. I handboken finns även ett flertal mallar som kan användas där jämställdhetsperspektiv på olika sätt lyfts fram. Bland annat är det ovan nämnda informationspaketet för bedömare inkluderat i handboken.

Forte har genom forskningspropositionen *Kunskap i samverkan* ett uppdrag att främja köns- och genusperspektiv i forskningens innehåll. Under 2018 skrevs uppdraget även in i Fortes instruktion. Som ett sätt att uppnå detta ber vi forskare i samtliga utlysningar att reflektera kring hur genus- och mångfaldsperspektiv är relevanta för den forskning de söker medel för. Mångfald inkluderas för att också främja ett bredare jämlikhetsperspektiv.

Forte införde kravet att reflektera kring genus- och mångfaldsperspektiv i ansökningar för första gången 2016, inför den årliga öppna utlysningen och för utlysningen av programbidrag inom strategiska forskningsområden. År 2017 gav Forte i uppdrag till Nationella sekretariatet för genusforskning att analysera ansökningar och yttranden med

utgångspunkt i detta krav. I maj 2018 levererades uppdraget till Forte i form av en rapport. Under året har Forte arrangerat en intern workshop kring rapporten, med syfte att diskutera hur resultaten bäst kan tillämpas, samt en extern workshop med de övriga statliga forskningsråden för att främja kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte. Utifrån rapportens rekommendationer, feedback från sökande och den interna workshopen har justeringar av formulärsrutan gjorts under året.

5.5.2 Utbildning och nätverk

Under 2018 har Forte genomfört en rad aktiviteter med syfte att utbilda och kompetensutveckla personalen. Inför den årliga öppna utlysningen 2018 hölls ett möte med alla ordföranden i Fortes 10 fasta beredningsgrupper. Under detta möte höll Fortes samordnare för jämställdhetsintegrering en presentation om vikten av ett jämställdhetsperspektiv i bedömningsprocessen och hur ett sådant kan implementeras. Bedömarna uppmuntrades även att ta del av Vetenskapsrådets observationsstudier av sina beredningsmöten.

Forte är även delaktiga i ett flertal nätverk med fokus på jämställdhet. Ett av nätverken består av de statliga forskningsfinansiärerna och syftar till att dela erfarenheter kring jämställdhetsintegrering specifikt ur ett forskningsfinansiärsperspektiv. Ett annat består av samtliga myndigheter med ansvar inom högskolan. I november startades en arbetsgrupp med representanter från finansiärerna som ska arbeta särskilt med uppdraget att främja köns- och genusperspektiv i forskningens innehåll.

I augusti 2018 deltog två medarbetare i Fortes arbetsgrupp för jämställdhetsintegrering på konferensen *Gender Equality in Higher Education* i Dublin. På samma konferens presenterade även Nationella sekretariatet för genusforskning sin rapport om Fortes genus- och mångfaldskrav för en internationell publik.

5.5.3 Policies, strategier och styrdokument

I januari inkom en jämställdhetsexpert med sin analys av Fortes policy- och styrdokument. Genomgången ledde till ett par mindre justeringar i två av dokumenten.

Fortes upphandlare har under året tagit fram en ny inköps- och upphandlingspolicy där det framgår att Forte ska sträva efter att ställa jämställdhet som kvalitetskrav. Målet är att Forte ska främja jämställdhet i samhället och bidra till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män genom de krav vi ställer på våra leverantörer.

Vi har även påbörjat arbetet med en ny jämställdhetsstrategi som ersätter den handlingsplan för 2016–2018 som togs fram inom uppdraget Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM).

5.5.4 Rapporter och publikationer

I februari lämnade Forte in en delredovisning av JiM-uppdraget till Socialdepartementet. Uppdraget att delrapportera gavs i regleringsbrevet i samband med uppstarten av projektet. En kopia skickades även till Jämställdhetsmyndigheten som tog över samordningen av projektet under 2018.

Under 2017 genomfördes en genomgång av ett urval av Fortes publikationer. Utifrån genomgången identifierades ett antal åtgärder för att uppnå en mer inkluderande kommunikation. Bland annat skulle vi generellt eftersträva en större andel manliga skribenter samt en högre andel kvinnliga författare till produktionen av ”Forskning i korthet”. Under 2018 har två kunskapsöversikter och en Forskning i korthet tagits fram. Kunskapsöversikterna är skrivna av en man respektive en kvinna och ”Forskning i korthet” är skriven av en kvinna.

5.6 Prestationer

Tabell 5.3 | **Kostnader och intäkter** fördelade på verksamhetsgrenar

Verksamhetsgren (tkr)	2018	2017	2016	2015
Forskningsstöd				
Lämnade bidrag	637 565	612 514	562 545	543 587
Projektrelaterade kostnader	6 774	3 359	4 287	4 448
Administrativa kostnader	24 740	23 999	22 360	19 659
Summa kostnader	669 079	639 872	589 192	567 694
Intäkt av anslag/Medel från statsbudgeten	630 734	590 358	530 551	535 339
Andra intäkter än anslag	38 345	49 515	58 641	32 355
Forskningsinformation				
Lämnade bidrag	0	0	0	0
Projektrelaterade kostnader	2 601	3 409	7 057	6 144
Administrativa kostnader	4 385	3 782	3 611	1 998
Summa kostnader	6 986	7 191	10 669	8 143
Intäkt av anslag/Medel från statsbudgeten	5 495	6 448	9 362	6 958
Andra intäkter än anslag	1 491	743	1 307	1 185
Strategi och analys				
Lämnade bidrag	11 287	5 474	2 276	20 355
Projektrelaterade kostnader	9 680	9 841	8 637	12 497
Administrativa kostnader	6 615	6 284	6 686	6 908
Summa kostnader	27 581	21 598	17 599	39 759
Intäkt av anslag/Medel från statsbudgeten	26 496	21 058	16 911	39 007
Andra intäkter än anslag	1 085	539	688	752

Tabell 5.4 | **Verksamhetens prestationskostnader**

Kostnader (tkr)	2018	2017	2016	2015
Kostnad per prestation (kostnad/ansökan)*	36	25	36	43
Kostnad per prestation i % (adm.kostnad/lämnade bidrag)	8%	8%	9%	9%

Tabell 5.5 | **Intäkter, andra än av anslag 2014, 2015, 2016, 2017 och 2018** fördelade på verksamhetsgrenar

Intäkter (tkr)	2018	2017	2016	2015
Intäkter av bidrag				
Forskningsstöd	38 342	49 506	58 632	32 350
Forskningsinformation	1 490	739	943	1 033
Strategi och analys	1 084	537	686	751
Intäkter av försäljning, förvaltningsanslaget				
Forskningsstöd	0	0	0	0
Forskningsinformation	0	0	360	150
Strategi och analys	0	0	0	0
Finansiella intäkter, förvaltningsanslaget				
Forskningsstöd	3	9	9	5
Forskningsinformation	1	4	4	2
Strategi och analys	1	2	2	1
Finansiella intäkter, forskningsanslaget				
Forskningsstöd	0	0	0	0
Forskningsinformation	0	0	0	0
Strategi och analys	0	0	0	0
Summa	40 921	50 797	60 636	34 292

6. Internationellt

Internationella samarbeten är en naturlig del av svensk forskning i ett allt mer globaliserat forskningslandskap. Fortes internationella arbete syftar till att skapa goda förutsättningar för internationalisering av svensk forskning, till att förstärka investeringar inom prioriterade områden genom gemensamma satsningar med andra länder, och till att stärka och utveckla Fortes egna arbete genom utbyte av erfarenheter och gemensamt lärande i olika internationella nätverk.

Internationella forsknings- och innovationssamarbeten behövs för genomförandet av Agenda 2030. Kunskap och förståelse för olika länders samhällsutmaningar är förutsättningar för utformningen av både nationella och internationella åtgärder i omställningen till ett hållbart samhälle. Forte samarbetar internationellt i många olika forskningssammanhang och på arenor med olika geografisk omfattning. Ett medvetet förhållningssätt till Agenda 2030 har medfört riktade satsningar från Forte för globala forskningssamarbeten och för samarbeten mellan forskare vid svenska lärosäten och forskare i utvecklingsländer.

6.1 Nationell samverkan för internationalisering

Forte samverkar med andra finansiärer och organisationer i Sverige kring stora delar av vårt internationella arbete. Detta för att koordinera och förstärka effekterna av Sveriges insatser, samt för att utbyta och dra nytta av varandras erfarenheter.

Inom EU-samordningsfunktionen (EU-sam), som koordineras av Vinnova, låg under 2018 ett stort fokus på förberedelserna för EU:s kommande ramprogram för forskning och innovation. EU-sam tog fram myndighetsgemensamma ståndpunkter som underlag till den svenska positionen som Regeringskansliet arbetade fram. Fortes egna påverkansarbete beskrivs ytterligare i avsnitt 6.2.

Under året vidareutvecklades också funktionen för samordning av internationella forsknings- och innovationssamarbeten utanför EU, "Intsam". Intsam är, liksom EU-sam, koordinerad av Vinnova. Utöver engagemanget i Intsams styrgrupp deltar Forte i fem av Intsams arbetsgrupper: Indien, Kina, Afrika, Japan och Multinationella samarbeten. Inom arbetsgrupperna inleddes framtagandet av arbetsplaner för aktiviteter för de närmaste åren samt mål på lite längre sikt. Arbetsgruppen för Japan användes för förberedelse och samordning av det svenska deltagandet vid ett Japanbesök i oktober.

Inom Rådet för styrning med kunskap deltar Forte i ett nätverk för internationella samordnare. Det är ett sätt för Forte att utbyta information och erfarenheter kring Sveriges internationella samarbete med myndigheter som verkar inom Fortes forskningsområden, men som inte själva är forskningsfinansiärer. Forte bidrog under året i framtagandet av en svensk plan för Global hälsa, under ledning av Social- och Utrikesdepartementen.

Under våren 2018 medverkade Forte i den gemensamma utlysningen "Sustainability and resilience. Tackling consequences of climate and environmental changes in low-income countries", tillsammans med Vetenskapsrådet, Formas och Sida. Utlysningen resulterade i 16 tre-åriga projektbidrag som Forte medfinansierar med totalt 9 miljoner kronor under

perioden 2019–2021. Utlysningen är ett exempel på hur svensk forskning kan breddas och inkludera deltagare från låginkomst- och lägre medelinkomstländer. Syftet är att forskningsprojekten ska bidra till kapacitetsuppbyggnad i samarbetsländerna och samtidigt stärka den svenska forskningen inom området hållbarhet och resiliens. Ett särskilt krav på medverkan av minst en yngre forskare från svenska lärosäten fanns med för att skapa ingångar i denna typ av samarbeten för forskare tidigt i karriären.

6.2 EU:s ramprogram för forskning och innovation

I det pågående ramprogrammet för forskning och innovation i EU, Horisont 2020, deltog Forte liksom tidigare år med en biträdande expert i programkommittéarbetet och en biträdande nationell kontaktperson i vardera av samhällsutmaningarna 1 (Hälsa, demografiförändringar och välbefinnande) respektive 6 (Inkluderande, innovativa och reflekterande samhällen). Fokus för programkommittéernas arbete under 2018 var att lyfta fram svenska prioriteringar i arbetsprogrammet för 2020, det sista året i Horisont 2020.

Under 2018 intensifierades förberedelsearbetet inför det kommande ramprogrammet för forskning och innovation i EU. I maj presenterade EU-kommissionen långtidsbudgeten för perioden 2021–2027 och kort därefter la de fram sitt förslag på ramprogrammet för forskning och innovation för samma period, med namnet Horisont Europa. Forte förde fram synpunkter på programmet till Regeringskansliet och EU-kommissionen vid flera tillfällen. Fortes synpunkter baserades både på egna erfarenheter från arbetet med Horisont 2020, och på synpunkter som förts fram av forskare och andra aktörer inom våra områden vid olika möten och rundabordssamtal. Vid halvårsskiftet inleddes förhandlingarna av Horisont Europa, där Forte förde fram synpunkter kring våra områden till de svenska förhandlarna.

Postdokprogrammet COFAS2, som Forte har drivit sedan 2013, avslutades under våren 2018. COFAS2-programmet drevs i form av ett EU-projekt med medfinansiering från det förra ramprogrammet, FP7 (en Marie Skłodowska Curie Action). Som en sista aktivitet inom projektet arrangerade Forte en slutkonferens där COFAS2-forskare presenterade sina projekt och där utvärderare från Faugert&Co presenterade en utvärdering av COFAS2-programmet som de gjort på uppdrag av Forte. En för Forte särskilt värdefull punkt på slutkonferensen var rundabordssamtal där COFAS2-forskarna, handledare och representanter från forskningsfinansiärer, diskuterade vad som utmärker ett bra postdokprogram. Dessa samtal gav ett viktigt bidrag till Fortes lärande. Utvärderingen och deltagarnas synpunkter har använts under hösten när Forte inledde planeringen och utvecklingen av nästa program för internationella postdokvistelser.

Forte deltar i EU-projektet TO-REACH inom Horisont 2020 som arbetar med att förbereda ett europeiskt gemensamt forskningsprogram för ökad kunskap om hälso- och sjukvårdssystem, organisation och vårdmodeller. Forte är ledande i en av arbetsgrupperna inom projektet. Under året arrangerade Forte ett rundabordssamtal med syfte att identifiera prioriterade forskningsbehov i Sverige och i Europa.

Forskningsprogrammet ”Dynamics of Inequalities Across the Life-course (DIAL)” är ett multinationellt program med medfinansiering från Horisont 2020, som Forte har varit med och initierat genom nätverket NORFACE. Forte, som finansierar svenska forskares

deltagande i DIAL, formerade tillsammans med finansiärer från andra länder en rådgivande grupp till programmet för frågor om kunskapsutbyte med aktörer och intressenter utanför programmet.

6.3 Nordiska och europeiska samarbeten utanför Horisont 2020

Många av Fortes forskningsområden lämpar sig mycket väl för nordiska samarbeten, eftersom ländernas samhällsutmaningar ofta är mycket lika samtidigt som skillnaderna mellan länderna ger möjligheter till jämförande studier. Forte utökade under året engagemanget i olika satsningar inom NordForsk. Forte beslutade att öka insatsen i programmet om Migration och integration till totalt 15 miljoner kronor. Forte deltog också i utformandet av två nya NordForsk-program under året. I det ena programmet, Digitalisering i offentlig sektor, beslutade Forte att gå in med 5 miljoner kronor, och i det andra programmet, som är inriktat på Hållbar stadsutveckling, beslutade Forte att bidra med 10 miljoner kronor. För programmet om stadsutveckling utsågs Fortes generaldirektör till programkommitténs ordförande. Forte inledde även ett personalsamarbete med NordForsks kansli, som innebär att en av Fortes medarbetare kommer att arbeta deltid hos NordForsk nästa år.

Forte deltar i två gemensamma programplaneringsinitiativ: ”More Years Better Lives” (JPI MYBL) – om utmaningar och möjligheter till följd av demografiutvecklingen, och ”Neurodegenerative Diseases Research” (JPND) – om orsaker, botemedel och vårdformer för patienter med neurodegenerativa sjukdomar. Gemensam programplanering (”Joint programming initiative, JPI”) har funnits som samarbetsform i Europa i tio år. Detta uppmärksammades med en konferens under det österrikiska EU-ordförandeskapet. Forte deltog både i planeringen av och på plats under konferensen, som representant för JPI MYBL.

Inom JPI MYBL, där Forte har ett stort engagemang, inleddes ett nytt program med titeln ”Equality and Wellbeing (E&W) Programme”. Utgångspunkten för E&W-programmet är att demografiska förändringar leder till förändringar av fördelning av resurser i samhället och av människors förutsättningar för välbefinnande. Under 2018 producerades åtta kunskapsunderlag för planeringen av kommande satsningar inom E&W-programmet. Forte ansvarade för framtagandet av ett av underlagen på temat ”The Demographics of an Aging Society – The Role of Migration”. De åtta kunskapsunderlagen presenterades under hösten och resulterade i beslut om ett antal områden där arbetsgrupper ska utforma nya gemensamma transnationella och samordnade nationella aktiviteter för JPI MYBL:s deltagarländer.

Inom JPND deltog Forte i en transnationell utlysning för multinationella forskningsprojekt om vård och social omsorg för neurodegenerativa sjukdomar. Utlysningen resulterade i tio finansierade projekt. Två av projekten har svenska deltagare som Forte beslutade att finansiera med totalt drygt 9 miljoner kronor under en treårsperiod. Forte bidrog också med viss finansiering och assisterade Vetenskapsrådet när Sverige arrangerade höstens möte för JPND:s styrgrupp.

I organisationen Science Europe samverkar Forte tillsammans med Formas, Vetenskapsrådet och andra europeiska forskningsfinansiärer i forskningsstrategiska och

forskningspolitiska frågor. Även i Science Europe ägnades mycket av årets arbete åt att samla sig kring synpunkter på EU:s kommande ramprogram. Forte deltog aktivt i Science Europes initiativ för att stärka och påskynda övergång till öppen tillgång till forskningspublikationer. Forte har också undertecknat den överenskommelse (Plan S) som finansärer från många länder ställt sig bakom.

6.4 Samarbeten med länder utanför Europa

Utanför Europa ingår Forte i både bi- och multilaterala samarbeten. Forte ingick under hösten i en svensk delegation som besökte Indien inom ramen för det samarbetsavtal som Socialdepartementet har med Indien inom hälsa och sjukvård. I samband med detta träffade Forte personer från Indian Medical Research Council för en avstämning om den pågående gemensamma forskningssatsningen om åldrande och hälsa.

Även i Fortes pågående samarbete med South African Medical Research Council (SAMRC) ägde ett avstämningsmöte rum under hösten. Forte tog emot tre representanter för SAMRC för att diskutera uppföljningen av det pågående gemensamma programmet inom områdena ojämlikhet i hälsa respektive hälsosystem, och för att diskutera förutsättningar för fortsatt samarbete. Ett antal studiebesök genomfördes, bland annat till några av forskningsprojekten vi samfinansierar.

Forte kom överens med Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT), Vetenskapsrådet och Formas om att förlänga samarbetsavtalet för "the South Africa-Sweden Bilateral Scientific Cooperation Programme" med ett fjärde år för att matcha tidsperioden i överenskommelsen mellan STINT och sydafrikanska NRF. Under 2018 beviljade Forte internationaliseringsbidrag till tre svenska projekt inom programmets tredje utlysning.

Forte beslutade i slutet av 2018 att gå med i en satsning inom Belmont Forum. Belmont Forum är ett internationellt partnerskap mellan forskningsfinansierare och organisationer som är engagerade i utvecklingen av tvärvetenskap och forskning för hållbar utveckling. Forte är inte medlem i Belmont Forum, men följer arbetet och håller oss uppdaterade. Nästa år planerar Belmont Forum en gemensam forskningsutlysning, inriktad på forskning om kopplingar mellan klimat, miljö och hälsa. Den syftar till att stärka hälsosystemens kapacitet att hantera hälsokonsekvenser till följd av klimat- och miljöförändring. Fortes insats i utlysningen är 9 miljoner kronor under 2020–2022.

I 2018 års utlysningar av internationella konferensbidrag samt gästforskarbidrag för inresande forskare från andra länder och utresande forskare från Sverige, delade Forte ut fyra bidrag för internationella konferenser och sammanlagt 10 gästforskarbidrag, varav fem till inresande och fem till utresande.

Forte beslutade om stöd för en ny treårsperiod, 2018–2020, till Luxembourg Income Study, som är en komparativ databas om inkomstförhållanden i olika länder. Fortes stöd ger forskare verksamma i Sverige gratis tillgång till databasens data.

7. Kommunikation

Fortes kommunikation syftar till att kommunicera myndighetens verksamhet, skapa kännedom om och intresse för Forte-finansierad forskning samt att främja en aktiv dialog kring myndighetens ansvarsområden. Målet är att såväl forskarsamhället som övriga berörda aktörer i samhället ska uppleva att den forskning Forte finansierar är relevant, av hög kvalitet och kan komma till nytta och tillämpas i sin verksamhet. Det övergripande målet är att forskning finansierad av Forte bidrar till samhällsutvecklingen.

Prioriterade målgrupper för Fortes kommunikation är forskarsamhället, riksdag och regering, myndigheter, kommuner och landsting samt brukar- och patientorganisationer. Forte kommunicerar och samverkar med sina målgrupper genom olika kanaler och aktiviteter, som till exempel konferenser, möten och seminarier, nätverk, nyhetsbrev, rapporter, forte.se och sociala medier. Några av framgångsfaktorena är att de olika aktiviteterna och kanalerna samverkar och stärker varandra och att Fortes kommunikation målgruppsanpassas i så stor utsträckning som möjligt. Under året har målsättningen varit att i än större utsträckning integrera kommunikationen i myndighetens löpande verksamhet för att på detta sätt bidra till att verksamhetsmålen nås.

7.1 Konferenser, seminarier och möten

Under 2018 har Forte arrangerat drygt tjugo konferenser, seminarier och hearings i egen regi och i samverkan med andra aktörer. Konferenser, seminarier och olika möten är den effektivaste formen för att nå målen att skapa dialog kring våra ansvarsområden, samt för att målgrupperna ska uppleva att de kan dra nytta av forskningen i sin verksamhet. Ett viktigt resultat är att det knyts nya kontakter mellan forskare och olika aktörer inom de specifika områdena och att nya samarbeten inleds.

Forte arrangerar regelbundet frukostseminarier, där forskare får möjlighet att presentera kunskapsläget på samhällsrelevanta områden och där samhällsföreträdare och praktiker får möjlighet att diskutera viktiga frågeställningar. Seminarierna är ofta fullsatta, med omkring 100 deltagare från akademi, regering och riksdag, brukarorganisationer, myndigheter, kommuner och landsting samt media. Under 2018 har Forte bland annat arrangerat frukostseminarier under rubrikerna *Ojämlika uppväxtvillkor*, *Spädbarns utveckling och behov av en trygg bas* samt *Unga hbtq-personers hälsa och livsvillkor*.

I juni 2018 medverkade Forte för första gången på den växande arenan Järvaveckan, genom att arrangera ett seminarium på temat *Hur mår barn och unga i skolan?*. Under seminariet diskuterade forskare och praktiker vilken betydelse skolan har för barns och ungas psykiska hälsa, och vilka insatser som behövs för att vända den negativa utvecklingen.

Under Almedalsveckan valde Forte att lyfta den psykiska ohälsan och arrangerade två fullsatta seminarier: *Ett rop på hjälp – vad gör vi åt att våra barn och unga mår så dåligt?* samt *Det är mycket nu – om stress och psykisk ohälsa i dagens Sverige*.

I Göteborg arrangerade Forte tillsammans med Göteborgs universitet ett heldagsseminarium om sjukskrivning och återgång i arbete med namnet *I samverkan med praktiken*. Vid seminariet presenterades såväl forskningsresultat som erfarenhet från praktiken. Närmare 80 personer kom på seminariet och majoriteten av deltagarna var praktiker.

Alla Fortes seminarier filmas och publiceras för att informationen ska tillgängliggöras för en större målgrupp, även geografiskt.

Under 2018 har Forte lagt ett stort kommunikationsfokus på de två tioåriga nationella forskningsprogram om tillämpad välfärd och arbetsliv som Forte har ansvar för (se avsnitt 3.1). Kommunikationen kring de nationella programmen sker i samverkan med Formas och Vetenskapsrådet. Under året har Forte arrangerat en rad dialogmöten, workshops, webinarium, seminarier och utställningar dit representanter från lärosäten, myndigheter, brukarorganisationer, arbetsgivarorganisationer, fackförbund och näringsliv bjudits in för att lämna synpunkter och diskutera olika frågor. Forskningsprogrammet för tillämpad välfärd medverkade på Socionomdagarna med seminariet *Kraftsamling kring praktikära forskning i socialtjänsten* samt med en utställning. Tillsammans med SBU deltog programmet även med en gemensam utställningsmonter på Socialchefsdagarna.

Vid konferensen Social Innovation Summit i Malmö stod Forte, tillsammans med ESF-rådet, värd för seminariet *Sociala Innovationer för strategisk förnyelse i arbetslivet*.

7.2 Kommunikation och samverkan

I samverkan med andra forskningsfinansiärer, men också andra aktörer, ger Forte bidrag för att utveckla kommunikation av forskning. Forte har under året gett stöd till ett antal nationella och internationella konferenser och tidskrifter och är delägare i webbportalen forskning.se vars uppdrag är att sprida forskningsresultat till en bredare målgrupp i samhället. Inom forskning.se ingår även Expertsvar, en tjänst med syfte att skapa kontakt mellan forskare och journalister.

Under året har Forte varit medarrangör till konferensen *Forum för forskningskommunikation*, som äger rum i samband med Vetenskapsfestivalen i Göteborg. Konferensen riktar sig till kommunikatörer vid universitet och högskolor och samlar årligen runt 400 deltagare.

Sedan flera år är vi medfinansier till *Forskar Grand Prix*, ett evenemang där forskare på ett lättbegripligt sätt presenterar sin forskning och därefter blir bedömda av en jury. Skolelever är en viktig målgrupp för detta evenemang.

Som en av myndigheterna i RSK, Rådet för styrning med kunskap, står Forte bakom portalen kunskapsguiden.se. Forte ger även bidrag till organisationen Vetenskap & Allmänhet och till tidningen Forskning och Framsteg.

Forte har under året samverkat som partner i ett antal externa konferenser, möten och seminarier. Några av dessa är:

- *Socialtjänstforum*, en årlig konferens som riktar sig till yrkesverksamma inom socialt arbete, forskare och politiker/beslutsfattare.
- *drogFOKUS*, en konferens där frågor kring alkohol, narkotika, doping och tobak lyfts fram och diskuteras.
- *Registerforskning*, en konferens där frågor kopplade till lagstiftning och forskningsetik med fokus på registerbaserad forskning diskuteras.
- *Vinnvårds avslutningskonferens*, en konferens för att summera arbetet med den 13-åriga forskningssatsningen Vinnvård.
- *Socialförsäkringsdagarna i Umeå*, en årlig mötesplats för teoretiker och praktiker som är verksamma inom socialförsäkringen denna gång med temat ”Barn och föräldrar i socialförsäkringen”.
- *Workshop om brukarmedverkan i forskningen*, med syftet är att höja kunskapsnivån inom området, såväl i Läkaresällskapet som i forskarsamhället som helhet.
- *Styra och leda framtidens välfärd 2018*, en konferens om hur den framtida välfärden kan styras, ledas och utvecklas ur olika perspektiv.
- *Social Innovation Summit*, en mötesplats för ny kunskap om social innovation för att möta samhällsutmaningar.
- *Uppsala Health Summit*, en internationell, årligt återkommande mötesplats om hur vi kan använda kunskap från forskning och innovationer för bättre hälsa och bättre vård.
- *Socialchefsdagarna*, med gemensam utställningsmonter med SBU för att marknadsföra en enkät som myndigheterna skickat ut till Sveriges socialchefer för att samla in deras syn på vilken ny forskning som behövs i socialtjänsten.

7.3 Webb

Fortes webbplats, Forte.se, är en viktig plattform för effektiv kommunikation till våra målgrupper. Här samlas all information som rör Fortes verksamhet, utlysningar, finansierade projekt, nya satsningar, kommande evenemang, publikationer, artiklar och mer. Forte.se är framför allt ett viktigt verktyg för att utföra vårt uppdrag att finansiera forskning, och den riktar sig i första hand till forskare som är intresserade av finansiering från Forte.

Vi utvecklar löpande Forte.se för att webbplatsen ska upplevas som relevant, informativ och användarvänlig. I början av 2018 genomförde Forte en enkätundersökning bland sökande i Fortes årliga öppna utlysning, för att följa upp vår kommunikation kring ansökningsprocessen. Undersökningen gav värdefulla inspel för att ytterligare förbättra webbplatsen och en liknande undersökning planeras för 2019.

Under året har Forte.se även granskats och justerats för att uppfylla nya lagkrav: Dataskyddsförordningen (EU 2016/679) och lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (SFS 2018:1937). Under 2019 kommer Forte att fortsätta arbetet med att förbättra Forte.se ur ett tillgänglighets- och användarperspektiv.

Fortes webbplats har haft 171 000 externa besök under 2018. Det är ungefär detsamma som 2017, då antalet var 170 000. Avvisningsfrekvensen, dvs. antalet besök där personen lämnar webbplatsen direkt från ingångssidan, har liksom flera år tillbaka minskat. 2018

var den 19,3 procent jämfört med 23,6 procent år 2017. Det är en indikation på att Fortes webbplats blir allt mer relevant, sökmotoroptimerad och användarvänlig.

7.4 Nyhetsbrev

Genom Fortes nyhetsbrev får våra målgrupper och intressenter löpande information från Forte direkt till sin e-post. Antalet prenumeranter har ökat varje år sedan utgivningen startade. Under 2018 har Forte gett ut 8 svenska och 3 engelska nyhetsbrev. Den sista december prenumererade totalt 5 000 personer på det svenska nyhetsbrevet, och 610 personer på det engelska. Forte har också ett nyhetsbrev för utskick med information och inbjudningar till evenemang, som hade 1 840 prenumeranter i slutet av året.

7.5 Sociala medier

Forte använder sociala medier för att sprida information om pågående forskningsprojekt och forskningsresultat, skapa dialog och kommunicera med våra målgrupper. Till skillnad från Fortes webbplats och nyhetsbrev, som framför allt används av personer som har en tidigare relation till Forte, är sociala medier viktiga för att nå nya målgrupper och personer.

Antalet följare på Twitter, vår största sociala medier-kanal, ökade med 12 procent under året. På Facebook ökade antalet följare med 16 procent och på LinkedIn ökade antalet följare med 42 procent. I slutet av 2018 följdes Forte av totalt 3 856 personer i dessa kanaler sammanslaget.

Alla seminarier och konferenser som Forte arrangerar filmas och publiceras på vår YouTube-kanal. Under året har vi publicerat 6 nya filmer. Sammantaget har filmerna på vår YouTube-kanal visats drygt 8 000 gånger under året.

7.6 Publikationer

Genom Fortes olika publikationer kan den forskning som Forte finansierar, och de forskningsresultat som framkommer, nå en bred målgrupp. De största grupperna som nås är privatpersoner, kommuner och landsting, myndigheter, forskarsamhället samt olika brukarorganisationer.

Genom skriftserien *Forskning i korthet* har Forte utvecklat en effektiv form för kommunikation och samverkan. Det är en serie publikationer som kortfattat beskriver kunskapsläget inom ett samhällsrelevant område. Varje nummer tas fram av en grupp forskare och samhällsföreträdare och granskas därefter av minst en utomstående forskare. Med dessa rapporter nås forskare, politiker och andra aktörer inom området. Under 2018 har Forte gett ut ett nummer i serien, med titeln *Spädbarns utveckling och behov av en trygg bas*. Denna kunskapsöversikt har fått stor efterfrågan och har bland annat beställts i 500 exemplar av Stockholms läns landsting, för spridning till samtliga BVC-sköterskor i Stockholm. Dessutom har 600 exemplar beställts av Socialstyrelsen för spridning på två konferenser riktade till personer som arbetar med spädbarn.

Forte har under året också gett ut kunskapsöversikterna *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige*, som beskrivs närmre i avsnitt 3.7, samt *Hälsa och livsvillkor bland unga hbtq-personer*.

Genom Forte.se har myndighetens publikationer totalt beställts i 1 883 exemplar. De har laddats ned och lästs 6 150 gånger via Fortes webbplats. De mest nedladdade publikationerna 2018 var *Forskning i korthet: Spädbarns utveckling och behov av en trygg bas* och *Psykisk ohälsa, arbetsliv och sjukfrånvaro*.

Fortes publikationer har dessutom spridits i samband med olika mässor, konferenser och seminarier. Utöver de siffror som redovisas ovan har vi under året också spridit publikationerna *Forskning i korthet: Intellektuell funktionsnedsättning och arbete*, i originalversion samt lättläst version, genom distributionstjänsten Utbudet. Genom tjänsten kan skolor kostnadsfritt beställa lärar- och elevmaterial. Publikationerna har genom denna kanal spridits i 8 700 respektive 5 200 exemplar under året, till förmån för allt elever och lärare över hela landet.

FINANSIELL REDOVISNING

1. Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	48 015	47 299
Intäkter av bidrag	2	6 774	3 359
Finansiella intäkter	3	5	15
Summa		54 795	50 673
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-37 545	-33 721
Kostnader för lokaler	5	-2 732	-2 966
Övriga driftkostnader	6	-13 675	-13 068
Finansiella kostnader	7	-56	-81
Avskrivningar och nedskrivningar		-787	-837
Summa		-54 795	-50 673
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		614 710	570 565
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		31 009	40 143
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	3 133	7 280
Lämnade bidrag	9	-648 852	-617 988
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

2. Balansräkning

Balansräkning (tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	10	0	4
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	139	214
Summa		139	217
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	77	232
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	337	892
Summa		415	1 124
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	14	668	763
Övriga kortfristiga fordringar	15	2	51
Summa		670	815
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	669	595
Summa		669	595
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	17	20 194	-6 102
Summa		20 194	-6 102
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		0	20 775
Summa		0	20 775
SUMMA TILLGÅNGAR		22 087	17 423

Balansräkning (tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	524	452
Summa		524	452
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	554	1 341
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret		4 931	0
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		2 410	1 248
Leverantörsskulder		675	604
Övriga kortfristiga skulder	20	848	800
Summa		9 418	3 993
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	1 950	2 187
Oförbrukade bidrag	22	10 194	10 791
Summa		12 144	12 978
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		22 087	17 423

3. Anslagsredovisning Redovisning mot anslag

Ramanslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utg. överföringsbelopp
Uo 09 7:1 ap. 1 Ramanslag Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd:							
Förvaltning	23	823	34 576	0	35 399	-35 775	-377
Uo 09 7:2 ap. 1 Ramanslag Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd:							
Forskning	24	14 184	606 503	-14 184	606 503	-575 991	30 512
Uo 09 4:5 ap. 12 Ramanslag Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken:							
Forskning inom äldreområdet	25	0	36 000	0	36 000	-36 000	0
Uo 14 2:5 ap. 3 Ramanslag Arbetslivspolitik							
Forskning om arbetsliv: Forte	26	0	15 000	0	15 000	-15 000	0
Summa		15 006	692 079	-14 184	692 902	-662 766	30 136

4. Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
					2019	2020	2021	2022– 2025
Uo 09 7:2 ap. 1 Ramanslag								
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd:								
Forskning	27	1 280 000	952 074	1 301 132	523 277	356 916	241 339	179 600
Uo 09 4:5 ap. 12 Ramanslag								
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken:								
Forskning inom äldreområdet	28	70 000	61 000	63 750	36 000	27 750	0	0
Summa		1 350 000	1 013 074	1 364 882	559 277	384 666	241 339	179 600
Uo 14 2:5 ap. 3 Ramanslag								
Forskning om arbetsliv: Forte	29	0	15 000	0	0	0	0	0
Summa		1 350 000	1 028 074	1 364 882	559 277	384 666	241 339	179 600

5. Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

5.1 Redovisningsprinciper

5.1.1 Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV:s) föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 4 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2017 som var 103 tkr har år 2018 minskat med 41 tkr.

5.1.2 Ändrad redovisningsprincip

Under Riksrevisionens årliga granskning av 2018 års verksamhet har myndighetens redovisning av beslutade forskningsbidrag gentemot bemyndiganderamen diskuterats. Frågan avser bidrag där Forte beslutar om beviljande av medel vid två eller flera tillfällen, dels vid start och dels vid eventuell förlängning.

Forte redovisar beslutade bidrag gentemot bemyndiganderamen. Myndigheten har alltså inte redovisat den möjlighet till förlängning som kan bli resultatet om granskningen av tidigare beslutade programperiod utfaller väl och om styrelsen beslutar om ytterligare programbidrag. Forte har gjort bedömningen att detta är förenligt med god redovisningssed då förlängd programperiod är föremål för förnyad prövning efter särskild återrapportering och granskning. Denna bedömning uppfattar myndigheten att revisionen delat då den fram till nu inte föranlett några kommentarer från Riksrevisionen.

I sin granskning av 2018 års verksamhet har Riksrevisionen aviserat en ny bedömning. De har i muntliga kontakter angett att de anser att icke beslutade, potentiella förlängningar, av programbidrag också ska redovisas gentemot bemyndiganderamen. Mot denna bakgrund hemställde Forte till Ekonomistyrningsverket (ESV) om att ge Forte vägledning i denna redovisningsfråga. ESV kom den 23 januari 2019 in med sin vägledning. I denna anger ESV att bidragsbeslut som kan komma att förlängas bör ses som ett finansiellt åtagande och därmed också redovisas gentemot bemyndiganderamen.

Vår följsamhet till vägledningen från ESV (20190123) innebär att myndigheten för första gången redovisar beslut som går utöver bemyndiganderamen. Skälen till att bidragsbeslut har tagits som innebär att bemyndiganderamen överskrids, men som enligt tidigare redovisningssätt skulle ha rymts inom bemyndiganderamen, är följande:

- Besluten som tagits har gällt för tre år.
- Förlängning av bidragsperioden har krävt nytt beslut efter granskad rapport.
- Redovisningen har godtagits tidigare.

5.2 Värderingsprinciper

5.2.1 Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 50 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker enligt plan. Den är baserad på anläggningstillgångens anskaffningsvärde och uppskattad ekonomisk livslängd. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

- 3 år Datorer och kringutrustning
- 5 år Förbättringsutgifter på annans fastighet
- 5 år Övriga kontorsmaskiner
- 5 år Inredningsinventarier
- 5 år Immateriella tillgångar

5.2.2 Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

5.2.3 Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

5.3 Ersättningar och uppdrag för Fortes styrelse

Forte ska, enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under 2017.

Uppgifterna redovisas för ledamöterna i Fortes styrelse, inklusive Fortes generaldirektör. För dessa personer redovisas också uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och aktieföretag.

Ledamöter och ersättare	Ersättning 2018 (tkr)	Övriga styrelse- och rådsuppdrag
Abrahamsson, Lena	30	Arbetsmiljöverkets insynsråd, Blekinge tekniska högskola
Alfredsson, Lars	30	Altiba AB, Elsa Science AB

Ledamöter och ersättare	Ersättning 2018 (tkr)	Övriga styrelse- och rådsuppdrag
Andersson Gäre, Boel	30	Allmänna Barnhuset AB, Sätra Bruk AB
Bergold, Joa	30	-
Börjesson, Åsa	30	-
Hartman, Laura	30	Iris Horisont AB, Laura Hartman AB
Ingvar, Martin (ordförande)	60	Brain Business AB, Whatru41 AB
Jaarsma, Tiny	30	-
Jakobsson, Kristina	30	Toxikologiska rådet (KEMI), Fakultetsstyrelsen Sahlgrenska Akademin (Göteborgs universitet)
Lindgren, Urban	30	-
Meeuwisse, Anna	30	-
Möller, Claes	30	Kryomobil AB
Forsberg, Ethel (generaldirektör)	1 384	-

5.4 Anställdas sjukfrånvaro

I nedanstående tabell redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2018	2017
Totalt	1,35	5,34
Andel 60 dagar eller mer	0,20	4,15
Kvinnor	1,63	7,39
Män	*	*
Anställda – 29 år	*	*
Anställda 30 år – 49 år	1,79	1,93
Anställda 50 år –	1,08	7,99

*) Redovisas ej då antalet understiger 10 personer

5.5 Noter

Noter till RESULTATRÄKNING (tkr)		2018	2017
Not 1	Intäkter av anslag		
	Förvaltningsanslaget*	35 816	34 049
	Forskningsanslaget, mm (övrig verksamhet förutom transferering)	12 199	13 250
	Summa	48 015	47 299
	*Förändring av semesterlöneskuld (-41 tkr) belastar anslaget men bokförs ej i RR		
Not 2	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från statliga myndigheter	4 532	1 083
	Bidrag från övriga organisationer	2 242	2 276
	Summa intäkter av bidrag	6 774	3 359
Not 3	Finansiella intäkter		
	Övriga ränteintäkter på lån i RGK	5	15
	Summa	5	15
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not 4	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	23 643	20 999
	Varav lönekostnader ej anställd personal	7 394	5 349
	Sociala avgifter	12 261	11 354
	Övriga kostnader för personal	1 641	1 368
	Summa	37 545	33 721
Not 5	Kostnader för lokaler		
	Kostnader för lokaler	2 732	2 966
	Summa	2 732	2 966
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	111	59
	Resor, representation, information	2 025	1 784
	Köp av varor	216	96
	Köp av tjänster	11 010	10 145
	Övrigt	313	984
	Summa	13 675	13 068

Noter till RESULTATRÄKNING (tkr)		2018	2017
Not 7	Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto på Riksgäldskontoret	54	78
	Övriga finansiella kostnader	2	3
	Summa	56	81
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ. Detta har lett till en kostnad för de insatta medlen hos Riksgälden.		
Not 8	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Medel från EU-institutioner	3 133	3 000
	Medel från Vårdalstiftelsen	0	4 280
	Summa	3 133	7 280
Not 9	Lämnade bidrag		
	Statliga myndigheter	579 676	552 086
	Landsting och kommun	19 406	14 024
	EU-institutioner	0	47
	Övriga länder o internationella organisationer	20 300	33 981
	Övriga organisationer och ideella föreningar	7 453	4 836
	Privata företag och ekon.föreningar	22 017	12 776
	Enskilda personer	0	238
	Summa	648 852	617 988

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)		2018-12-31	2017-12-31
Not 10	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	5 918	5 918
	Summa anskaffningsvärde	5 918	5 918
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 914	-5 903
	Årets avskrivningar	-4	-11
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 918	-5 914
	Utgående bokfört värde	0	4
Not 11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	720	720
	Årets anskaffningar	0	0
	Summa anskaffningsvärde	720	720
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-506	-399
	Årets avskrivningar	-75	-107
	Summa ackumulerade avskrivningar	-581	-506
	Utgående bokfört värde	139	214
Not 12	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	773	773
	Årets anskaffningar	0	0
	Summa anskaffningsvärde	773	773
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-542	-387
	Årets avskrivningar	-155	-155
	Summa ackumulerade avskrivningar	-697	-542
	Utgående bokfört värde	77	232
Not 13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	6 256	6 256
	Årets anskaffningar	0	0
	Summa anskaffningsvärde	6 256	6 256
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 364	-4 800
	Årets avskrivningar	-555	-564
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 918	-5 364
	Utgående bokfört värde	337	892
Not 14	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	668	763
	Summa	668	763

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)		2018-12-31	2017-12-31
Not 15	Övriga kortfristiga fordringar		
	Lunchkuponger	2	47
	Trygghetsstiftelsen	0	4
	Summa	2	51
Not 16	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	669	595
	Summa	669	595
Not 17	Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	-5 382	-8 256
	Redovisat mot anslag	626 991	583 814
	Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-601 857	-580 940
	Fordringar+ /skulder-, avseende anslag i icke räntebärande flöde	19 752	-5 382
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-823	-884
	Redovisat mot anslag	35 775	34 059
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-34 576	-33 998
	Återbetalning av anslagsmedel	0	0
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	376	-823
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	103	113
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-41	-10
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	62	103

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)		2018-12-31	2017-12-31
Not 17	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	40 913	34 926
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-642 767	-615 867
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	601 857	580 940
	Övriga fordringar /skulder på statens centralkonto	3	0
	Summa Avräkning med statsverket	20 193	-6 102
Not 18	Övriga avsättningar		
	Kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder		
	Ingående balans	452	388
	Årets förändring	71	63
	Utgående balans	524	452
Not 19	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	1 341	2 178
	Under året nyupptagna lån	0	0
	Årets amorteringar	-787	-837
	Utgående balans	554	1 341
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	4 000
Not 20	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	591	800
	Övriga kortfristiga skulder	257	0
	Summa	848	800
Not 21	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner och löner inklusive sociala avgifter	1 950	1 962
	Övriga upplupna kostnader	0	225
	Summa	1 950	2 187

Noter till BALANSRÄKNING (tkr)		2018-12-31	2017-12-31
Not 22	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	9 971	7 365
	varav som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	2 493	1 841
	mer än tre månader till ett år	7 478	5 524
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	223	3 426
	Summa	10 194	10 791

Noter till ANSLAGSREDOVISNING

Not 23 Uo 09 7:1 ap.1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Förvaltning (Ramanslag)

Forte disponerar en anslagskredit på 1 037 tkr.
Krediten är utnyttjad med 377 tkr.
Anslaget är räntebärande och överförs med en tolfedel till räntekontot hos Riksgäldskontoret.

Not 24 Uo 09 7:2 ap.1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Forskning (Ramanslag)

Forte disponerar en anslagskredit på 18 195 tkr. Krediten är ej utnyttjad.
Anslaget är icke räntebärande.

Finansiella villkor för anslag 7:2 ap. 1

Anslaget ska finansiera olika former av stöd till forskning och internationellt forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, kommunikationsinsatser, konferenser samt vissa resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet.

Forskningsmedel bör så långt som möjligt utbetalas med högst en tolfedel av anslaget före utgången av varje månad i enlighet med av rådet fattade beslut.

Medel får ej användas för stipendier som är avsedda att vara ett alternativ till lön eller annan studiefinansiering för doktorander.

Bidrag till forskningsprojekt vid universitet och högskolor ska omfatta medel för direkta och indirekta kostnader i samma proportioner som beräknats för projektet i sin helhet.

Not 25 Uo 09 4:5 ap.12 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Forskning inom äldreområdet (Ramanslag)

Medlen får användas av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) under 2018 i enlighet med uppdraget om Forskning inom äldreområdet i Fortes regleringsbrev för 2017.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 26 Uo 14 2:5 ap.3 Arbetsmarknad och arbetsliv

Forskning om arbetsliv (Ramanslag)

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera forskning om arbetsliv.
Anslaget är icke räntebärande.

Beställningsbemyndigande

Not 27 Uo 09 7:2 ap.1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd:

Forskning

Tilldelade bemyndiganderam är överskriden, se Ändrad redovisningsprincip.

Noter till ANSLAGSREDOVISNING**Not 28 Uo 09 4:5 ap.12 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd**

Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken:

Forskning inom äldreområdet.

Utfallet ligger inom den tilldelade bemyndiganderamen för anslaget.

Not 29 Uo 14 2:5 ap. 3 Forskning om arbetsliv

Utfallet ligger inom den tilldelade bemyndiganderamen för anslaget.

6. Sammanställning över väsentliga uppgifter

Väsentliga uppgifter (tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 000	4 000	4 000	4 500	4 500
Utnyttjad	554	1 341	554	2 625	3 242
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Maximalt utnyttjad	4 931	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	198
Räntekostnader	54	78	228	105	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	0	0	360	150	195
Anslagssparande					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande 09 7:1 ap.1	0	823	884	-380	-539
Anslagssparande 09 7:2 ap.1	30 512	14 184	25 115	1 913	7 138
Anslagssparande 09 4:5 ap.12	0	0	137	500	538
Anslagssparande 14 2:5 ap.3	0	0	0	1 352	-
Bemyndiganden					
Anslag 09 7:2 ap.1 Forskning					
Tilldelade	1 280 000	1 039 000	1 000 000	961 000	973 000
Summa gjorda åtaganden	1 301 132	952 074	928 677	933 965	946 334
Anslag 09 4:5 ap.12 Forskning inom äldreområdet					
Tilldelade	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Summa gjorda åtaganden	63 750	61 000	52 000	48 150	53 290
Anslag 14 2:5 ap. 3 Forskning om arbetsliv					
Tilldelade	0	15 000	30 000	0	0

Väsentliga uppgifter (tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Summa gjorda åtaganden	0	15 000	30 000	0	0
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	31	27	26	25	23
Medelantalet anställda (st)	33	32	29	30	26
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 740	1 843	1 983	2 031	2 307
Kapitalförändring*					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

*) Fr.o.m. år 2009 avräknas anslag kostnadsmässigt och därför blir årets kapitalförändring +/- 0.

Årsredovisningens undertecknande

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm, 22 februari 2019

Martin Ingvar, ordförande

Joa Bergold, ledamot

Catarina Eklundh, ledamot

Tiny Jaarsma, ledamot

Kristina Jakobsson, ledamot

Urban Lindgren, ledamot

Olle Lundberg, ledamot

Anna Meeuwisse, ledamot

Claes Möller, ledamot

Louise Stjernberg, ledamot

PeO Öberg, ledamot

Agneta Herlitz, ledamot

Ethel Forsberg, generaldirektör Forte

Forte initierar och finansierar
forskning för att främja människors
arbetsliv, hälsa och välfärd

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Box 894, 101 37 Stockholm

Telefon: 08 775 40 70, e-post: forte@forte.se

www.forte.se